

Algemene Vergaderingen
VVJ en AVBB
op zaterdag 18 februari.
Iedereen welkom!

Regering-Di Rupo belooft nieuw journalistenpensioen
Vlaamse Media-Academie moet journalisten beter bijscholen
Patrick Van Gompel (VTM) mist goesting bij zijn jongere collega's
Story mocht Letermes sms'en publiceren (maar anders)
En het VVJ-secretariaat antwoordt opnieuw op vragen van leden

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 153 - 26 januari 2012 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

(Foto Didier Lebrun / PhotoNews)

UIT DE VVJ	3
UITNODIGING ALGEMENE VERGADERINGEN VVJ-AVBB VAN 18 FEBRUARI	4
ACTUEEL	
Regering-Di Rupo belooft nieuw journalistenpensioen	5
Media-Academie moet journalistieke bijscholing stroomlijnen	6
Lieten komt regionale omroepen tegemoet	7
Sociaal overleg mediasector nog niet voor morgen	7
SERVICE	
Actuele vragen van leden en antwoorden van het secretariaat	8-9
IN GESPREK	
Patrick Van Gompel (VTM) heeft wijze raad voor jongeren	10-11
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Story en de sms-berichten van ex-premier Leterme	12
VRT c/ voorziter Jordens van het assisenhof Tongeren	13
Muslim Vigilance c/ <i>De Morgen</i>	13
Journalist Peter Dupont c/ <i>Het Nieuwsblad</i>	14
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Sabine Deman (ex-GvA): 'Opeens ging alles mis'	15
LEXICON VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK (10)	
Van <i>laatavondjournaal</i> tot <i>mitraillette</i>	16-17-18
ONDER EMBARGO	19

Op 11 januari verloor de Franse tv-reporter Gilles Jacquier (43) het leven bij een granaataanslag in de Syrische stad Homs. Enkele VRT-journalisten ontsnapten tenauwernood. Op bijgaand beeld poseert Jacquier, die werkte voor France Télévisions, tijdens een reportage in Nablus op de West Bank. Daar raakte hij in 2002 ook al gewond. Het blijft een open vraag in hoeverre de dodelijke aanslag in Homs mee door Syrische ordediensten zou zijn georchestreerd. De Franse en de Belgische regering eisten een officieel onderzoek naar de aanslag. (Foto Odd Andersen/AFP/Belga)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Claes printing
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.claes-printing.be

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

MINISTER K

Helaas zijn we met z'n allen niet enkel het oude jaar slecht geëindigd, maar tevens het nieuwe slecht begonnen. Eind 2011 zorgden nieuwe herstructureringen en de bijhorende ontslagen al voor grote onrust bij talloze collega's. Nu zijn het de pensioenplannen van minister Van Quickenborne die ons zwaar treffen.

De afschaffing van het aanvullende journalistenpensioen tart eigenlijk elke verbeelding. De overhaaste en onoverlegde beslissing van Van Quickenborne is ontaard in een onontwaaarbaar kluwen op dit moment. In een vorige regering was Van Quickenborne onder meer minister van administratieve vereenvoudiging. Die bekommernis lijkt hij volkomen vergeten te zijn nu het over zijn eigen pensioenplannen gaat. Van Quickenborne wilde Kafka bestrijden. Minister Q is minister K van Kafka geworden.

Wat weten we zeker? Dat er voor de journalisten die 55 jaar en ouder zijn niets verandert. Alle anderen (jonger dan 55) behouden hun opgebouwde rechten, maar het oude systeem wordt wel afgeschaft en vervangen door een alternatief systeem van aanvullend pensioen dat 'duurzamer' zou moeten zijn dan het huidige.

En nu breekt onze klomp. Het oude systeem zou – volgens Van Quickenborne – financieel niet gezond zijn. Het kabinet van minister K baseert zich voor die bewering op een studie van de RVP (Rijksdienst voor Pensioenen) van 15 (!) jaar geleden waaruit blijkt dat het systeem mogelijk wat deficitair is. De AVBB heeft hier van meet af aan tegenover gesteld dat het aantal actieve, en dus bijdragen leverende journalisten met de jaren alleen maar is toegenomen. En dat het stelsel vandaag dus best wel eens winstgevend zou kunnen zijn. Minister K heeft zijn onmacht ter zake intussen toegegeven, en de RVP om een nieuwe cijferstudie gevraagd. Die zou binnenkort moeten worden opgeleverd.

De chaos is intussen nog groter geworden nu het Rekenhof aan de Kamer heeft gerapporteerd dat het onverhoedse stopzetten van de twee bijzondere pensioenstelsels van journalisten en ook het vliegend personeel omzeggens 20 miljoen euro gaat kosten aan de schatkist. Omdat er nu eenmaal ook geen bijdragen meer worden gestort. Besparen, zei u?

De VVJ vraagt maar één ding: voer het afgeschafte systeem zo snel mogelijk terug in, al dan niet met een (lichte) verhoging van de verschuldigde aanvullende pensioenbijdragen. Andere mogelijkheid is dat de bijdragen blijven liggen op 2% ten laste van de werkgever en 1% ten laste van de werknemer, maar dat het pensioen zelf (33% bij een volledige loopbaan als beroepsjournalist) licht wordt aangepast. De VVJ/AVBB wil hierover zo snel mogelijk in overleg gaan met de regering.

De regeringspartijen wisten duidelijk niet waarover het ging toen ze beslisten om Van Quickenborne te volgen in zijn blinde afschaffing van het aanvullende journalistenpensioen. Minstens had dit vooraf grondig met de sector moeten besproken worden. Gelukkig lieten talloze collega's razend snel hun ongenoegen blijken bij politici die ze kenden. En zo kondigden Open VLD, CD&V en SPA aan dat er snel aan een overgangsregeling zou worden gewerkt. We houden u alleszins stipt op de hoogte. Pensioenen hervormen, het is een kunst apart!

Marc Van de Looverbosch
Voorzitter VVJ

(Foto Eric Vidal)

Uitnodiging

Algemene Vergaderingen

VVJ – AVBB

Zaterdag 18 februari 2012 om 10 uur
Résidence Palace - Wetstraat 155, Brussel

Zelden diende een nieuw werkjaar zich voor Vlaamse en Belgische journalisten zo belangrijk aan als 2012. Mediahuizen gaan steeds drastischer saneren en ontzien daarbij hun redacties niet. De regering-Di Rupo schrapt halsoverkop het aanvullende journalistenpensioen. Uitgevers dringen er steeds sterker op aan dat journalistenvergoedingen voor een flink deel in auteursrechten worden omgezet, kwestie van te besparen op de loonlast. Ondertussen wordt er ook bij justitie gedacht en gewerkt aan een scherpere opstelling tegenover de pers, wat het werken ook weer dreigt te bemoeilijken.

Enkel een collectieve en solidaire opstelling van alle Belgische journalisten zal toelaten de gepaste signalen te sturen naar de mediahuizen en de overheden. Mee daarom zijn de Algemene Vergaderingen van VVJ en AVBB op 18 februari van groot belang. We rekenen dan ook sterk op jullie aanwezigheid.

ALGEMENE VERGADERING VVJ

Agenda:

1. Activiteitenverslag 2011, voorgesteld door de voorzitter
2. Debat over actuele dossiers
3. Financiën: rekeningen 2011 en begroting 2012, voorgesteld door de secretaris-penningmeester; décharge van de bestuursleden
4. Varia

na de A.V. van de VVJ:

ALGEMENE VERGADERING AVBB

Agenda:

1. Activiteitenverslag 2011, voorgesteld door de co-voorzitters
2. Debat over actuele dossiers
3. Financiën: rekeningen 2011 en begroting 2012, voorgesteld door de secretaris-penningmeester; décharge van de bestuursleden
4. Varia

Voor wie ?

De Algemene Ledenvergaderingen van VVJ en AVBB omvatten alle erkende beroepsjournalisten die lidgeld betaalden voor 2012.

Zij hebben zowel stemrecht als het recht om verkozen te worden in de Raad van Bestuur.

Andere VVJ/AVBB-leden (stagiaires, oud-journalisten, persmedewerkers, houders van een T-kaart, studenten/docenten) kunnen de AV bijwonen zonder stemgerechtigd of verkiesbaar als bestuurslid te zijn.

Model van volmacht

Maximaal 5 volmachten per aanwezig lid.

Ondergetekende, ...

stemgerechtigd lid met erkenningsnummer N .....

geeft hierbij volmacht aan .....

om in zijn/haar naam te stemmen op de A.V. van VVJ en AVBB van 18 februari 2012.

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

UITKIJKEN NAAR HET NIEUWE JOURNALISTENPENSIOEN

Nu de regering-Di Rupo heeft beloofd dat er een nieuw aanvullend journalistenpensioen komt in de plaats van het afgeschafte, kijkt de AVBB uit naar het aangekondigde overleg hierover.

Pol Deltour

Het oude journalistenpensioen, zoals het sinds 1971 bestond, mag dan zijn afgeschaft, de regering-Di Rupo beloofde eind december wel dat er een nieuw stelsel komt dat "financieel robuust" is en dat bovendien "naadloos zal aansluiten op het oude systeem". Dat engagement vloeide voort uit de collectieve onvrede van de zowat 3500 getroffen Belgische beroepsjournalisten over de schrapping van hun aanvullende pensioen - onvrede die ze ook massaal ter kennis van politici brachten. En terecht, want voor de afschaffing van het aanvullende journalistenpensioen bestond geen enkele dwingende reden.

Aanvankelijk catalogeerde minister van Pensioenen Vincent Van Quickenborne (Open-VLD) de operatie nog onder zijn ambitie om mensen langer aan het werk te houden. Dat was ongeplaatst, want het journalistenpensioen betreft enkel een pensioensupplement dat geen enkele correlatie heeft met de carrièreuur. Het journalistenpensioen werd ook voorgesteld als een financieel cadeau op kosten van de gemeenschap, en dat beeld is eveneens vals. Het pensioensupplement is steeds gefinancierd door de sector zelf, in de vorm van aanvullende sociale bijdragen vanwege de werkgevers (ten belope van 2% van het brutoloon) en de journalisten zelf (ten belope van 1% van hun brutoloon). Maar die zelf-financiering betekent nog niet dat het systeem ook werkelijk zelfbedruipend is, argumenteerde Van Quickenborne tot slot. Die stelling bleek dan weer gebaseerd op een summier rapportje van de Rijksdienst voor Pensioenen (RvP) uit 1996 (!). De RvP concludeerde daarin na doorlichting van 55 individuele pensioendossiers dat het systeem in 1995 mogelijk 125.000 € verlies had opgetekend. Een cijfer dat behalve uiterst laag, ook sterk voorbijgestreefd is, vooral dan door de enorme toename van actieve, en dus bijdragen leverende journalisten. De AVBB heeft steeds voorgehouden dat het journalistenpensioen vandaag mogelijk winst oplevert in plaats van verlies. Op vraag van Van Quickenborne werkt de RvP momenteel aan een geactualiseerde cijferstudie.

Intussen noemt de Pensioenminister het aanvullende journalistenpensioen wel "potentieel deficitair", en daarbij ver-

wijst hij naar de vergrijzing die ook onder journalisten zou toeslaan. Alvast één bedenking daarbij: maar weinig beroepsjournalisten halen effectief het einde van een volledige loopbaan, en dat maakt hoe dan ook dat maar in een beperkt aantal gevallen volledige pensioensupplementen moeten worden betaald.

In elk geval wil de regering-Di Rupo (alle 6 regeringspartijen dus) het journalistenpensioen nu in een nieuwe vorm gieten, waardoor het "financieel robuust genoeg is om de aanvullende pensioenen te blijven uitbetalen zonder een beroep te doen op subsidiëring vanuit het algemeen beheer van de sociale zekerheid". Van Quickenborne zelf liet alvast verstaan dat het journalistenpensioen zou kunnen worden omgevormd naar een sectoraal onderhandeld aanvullend pensioenfonds in de zogenaamde tweede pijler.

Voor de AVBB is die piste uitgesloten. Om te beginnen moet het journalistenpensioen dan bekeken worden in zeker vier verschillende paritaire comités: PC 218 voor de geschreven pers, PC 227 voor de private omroepen, PC 329 voor de regionale omroepen en de PC's voor de openbare sector. De situatie dreigt dan uit te lopen op totale versnippering en chaos. Het oude journalistenpensioen had precies het voordeel dat de werkgevers de wettelijke en dus onontkoombare verplichting hadden om bij te dragen. Overigens veronderstelt het opzetten van sectorale pensioenfonds ook dat de bestaande bedrijfssystemen hierin worden geïntegreerd, zo bepaalt de wet op de aanvullende pensioenen (WAP). Ook dat is zonder enige twijfel een hinderpaal.

Het (enige) alternatief is voor de AVBB dat er opnieuw vertrokken wordt van de wettelijke notie 'beroepsjournalist' om het journalistenpensioen te regelen. Dit opent bovendien de mogelijkheid om - eindelijk - ook voor zelfstandige beroepsjournalisten een evenwaardig pensioensupplement te ontwikkelen.

Volg de ontwikkelingen in dit dossier op www.journalist.be

PRAKTISCH BEKEKEN

Voor **55-plussers** (= wie op 31.12.2011 55 jaar is of ouder) verandert er niets. Wanneer zij straks met pensioen gaan, behouden ze alle verworven rechten en wordt hun pensioen integraal volgens het oude systeem berekend. Dat betekent dus een pensioensupplement van 33% bij een volledige beroepsloopbaan van 45 jaar als beroepsjournalist. De vraag of en in hoeverre sinds 1 januari 2012 nog aanvullende sociale bijdragen moeten worden betaald voor deze pensioensupplementen, bleef tot op het moment van dit schrijven onbeantwoord.

Voor **min-55-plussers** (= wie op 31.12.2011 geen 55 jaar is) gelden ook nog altijd verworven rechten. Hun pensioen wordt aangevuld met een supplement dat **pro rata** berekend wordt op het aantal jaren dat ze als loontrekkende beroepsjournalist hebben gewerkt volgens het oude systeem. Voor diezelfde min-55-plussers komt er daarbovenop een **nieuw regime** van aanvullend pensioen, dat volgens de belofte van de voltallige regering-Di Rupo snel zal worden uitgebouwd. De werkgevers van journalisten hebben op dit ogenblik dan wel geen wettelijke verplichting meer om nog bijdragen te betalen voor de journalistenpensioen, ze doen er in elk geval goed aan de niet langer verschuldigde sommen te provisioneren. Volgens de regering-Di Rupo staat het immers vast dat er een nieuw, gelijkwaardig pensioen komt én dat de overgangperiode tussen het oude en het nieuwe systeem naadloos zal worden gedekt door retroactieve of desnoods meervoudige financieringsbijdragen.

MEDIA-ACADEMIE BUNDELT BIJSCHOLINGEN VOOR JOURNALISTEN

*Pol Deltour
Luc Vanheerentals*

Vlaamse journalisten beschikken voortaan over een gezamenlijk adres voor navorming: de Media-Academie.

De Media-Academie is opgericht door Vlaams minister van Media Ingrid Lieten (sp.a) en de vier koepelorganisaties van de geschreven pers (Vlaamse Dagbladpers, de magazine-uitgevers verenigd in The Ppress, de gespecialiseerde uitgevers van de UPP en de Katholieke vakuitgevers van de VUKPP). Het is de bedoeling dat zij hun bijscholingsinitiatieven voor journalisten – waarvoor in het verleden steeds overheidsgeld werd ontvangen – maximaal bundelen.

Zowel weddetrekkende journalisten als freelancers verbonden aan de betrokken uitgevers zullen kosteloos bij de Media-Academie terecht kunnen voor bijscholingen. Journalisten uit andere sectoren (omroepen of internet) kunnen er terecht mits betaling van 40% van de kostprijs van een opleiding. Nog dit jaar wil Lieten overleg met de audiovisuele sector over een uitbreiding van de Media-Academie naar hen.

Het nieuwe project wordt gefinancierd met een jaarlijkse overheidstoelage van € 1 miljoen – het bedrag dat vroeger al in het kader van protocollen met de geschreven pers voor opleidingsprojecten werd gereserveerd. Van de vier deelnemende uitgeversverenigingen wordt verwacht dat ze eenzelfde som investeren.

De Media-Academie wordt in de loop van het jaar operationeel. Er wordt een Programmacommissie opgericht met vertegenwoordigers van de betrokken uitgeversfederaties. Die commissie zal ook het reglement opmaken dat de financie-

ring van en de toegang tot de opleidingen regelt. Vertrekpunt voor dat alles wordt een geactualiseerd behoeftenonderzoek over journalistieke navorming, dat in samenwerking met de VVJ zal worden opgemaakt.

Tevens wordt een Adviesraad geïnstalleerd. Die zal behalve zeven vertegenwoordigers van de betrokken uitgeversfederaties, afgevaardigden omvatten van de VVJ (2), de Raad voor de Journalistiek (1), het Fonds Pascal Decroos (1), de VDAB (1) en de professionele opleidingen journalistiek (2). Het is de bedoeling dat de Media-Academie optimaal gebruik maakt van de bestaande expertise en infrastructuur binnen hogescholen en universiteiten. Het kabinet en de administratie van Media zullen in de Adviesraad zetelen als waarnemers.

Tegen 1 februari al verwacht Lieten een eerste opleidingsjaarplan. In april moet een methodologie zijn uitgewerkt voor inhoudelijke en financiële rapportering. In de loop van het jaar worden gesprekken opgestart met de omroepfederaties om de Media-Academie ook naar hen uit te breiden.

Met de Media-Academie komt Lieten ruim tegemoet aan bekommernissen van de VVJ met betrekking tot journalistieke bijscholing. Er komt meer lijn en transparantie in het aanbod, en de journalisten zelf krijgen een stem in kapittel. Overigens was de Nederlandse hoogleraar Jo Bardoel in een studie op vraag van Lieten tot gelijklopende aanbevelingen gekomen.

'ONBALANS' TUSSEN STUDENTEN JOURNALISTIEK EN ARBEIDSPLAATSEN OP REDACTIES

Vorig academiejaar (2010-2011) volgden in het totaal 1916 studenten een opleiding journalistiek, 1659 van hen op bachelorniveau en 257 op masterniveau. Ruim 400 studeerden dat jaar ook effectief af met een diploma als journalist. Die cijfers zijn terug te vinden in een onderzoeksrapport over journalistenopleidingen in Vlaanderen, dat de Nijmeegse hoogleraar Jo Bardoel zopas publiceerde in opdracht van Vlaams Minister van Media Ingrid Lieten (sp.a).

Volgens de Nederlandse onderzoekers "is het duidelijk dat het aantal studenten dat per jaar een journalistenopleiding afrondt, vele malen hoger ligt dan het beschikbare aantal arbeidsplaatsen. Als gevolg van deze onbalans en nog versterkt door de huidige economische crisis, vinden afgestudeerden maar moeizaam passend werk." Vlaanderen telt momenteel om en bij 3000 actieve beroepsjournalisten. Volgens cijfers van de VVJ gaan bij de algemene nieuwsmedia per jaar zowat 150 nieuwe journalisten als stagiair-beroepsjournalist aan de slag.

De opleidingen journalistiek zelf ontkennen dat er een overaanbod zou zijn. Volgens een studie van de HUB vond 43% van de recent afgestudeerde masters in de journalistiek een job als journalist; 57% ging aan de slag in een andere sector, vooral de brede communicatiesector en het onderwijs. Lessius Mechelen dan weer concludeert dat drie op de vier afgestudeerde bachelors in de journalistiek na drie maanden een job hebben "in de journalistiek of de brede communicatiesector".

Een journalistenopleiding mag dan nog geen absolute werkzekerheid als journalist waarborgen, meer en meer lijkt ze wel een noodzakelijke voorwaarde om sowieso in de journalistiek terecht te kunnen. **(PD)**

REGIONALE OMROEPEN KRIJGEN STEUN

Luc Vanheerentals

Minister van Media Ingrid Lieten (sp.a) wil de noodlijdende regionale televisie-omroepen op diverse manieren tegemoet komen.

Het water stond diverse regionale omroepen de afgelopen maanden aan de lippen. Als redenen werden de terugvallende reclame-inkosten aangevoerd, samen met de verwachte minderinkomsten vanwege de operatoren. Meer bepaald Telenet verminderde zijn vergoeding aan de omroepen van € 1,69 tot € 0,18 per abonnee in het zendgebied. Het resultaat was dat een reeks omroepen overging tot ontslagen. Bij ROB-tv sneuvelden acht jobs, net zoals bij TV Oost. Ook TV Limburg, WTV en Focus schrapten banen op hun redacties.

Begin januari toonde Telenet zich dan toch bereid om de vermindering van de vergoedingen aan de regiozenders te spreiden over drie jaar. Maar de noodlijdende omroepen drongen ook aan op een doortastender beleid van Mediaminister Lieten (zie vorige DJ). Die heeft nu laten weten dat ze twee pistes volgt. Met de tien regionale omroepen wil Lieten om te beginnen een mini-beheersovereenkomst opmaken die voor elk van hen vijf jaar lang een structurele toelage van € 205.000 voorbehoudt. Daarnaast denkt de minister aan een herziening van het decreet op de regionale omroepen zodat ze meer commerciële inkomsten kunnen verwerven.

“De afgelopen jaren kregen de regionale omroepen ook al € 200.000”, verduidelijkt kabinetsmedewerker Tom Sierens. “Maar we wijzigen de voorwaarden waaraan die toelage

moet voldoen. Tot nog toe moest telkens € 50.000 worden besteed aan vier topics: regionaal nieuws, ondertiteling van het journaal, digitalisering en opleiding. Met betrekking tot dat laatste zullen de omroepen niet langer zelf initiatief moeten nemen, want we willen nog dit jaar de Media-academie openstellen voor hen. Daarnaast reserveren we € 100.000 voor twee decreetale opdrachten: het brengen van regionaal nieuws en de ondertiteling van het nieuws. Voor de besteding van de andere € 100.000 mogen de omroepen naar eigen goeddunken een afspraak met ons maken.”

Ingrid Lieten (Foto Christophe Licoppe / PhotoNews)

Samen met de zenders wil Lieten ook nog nagaan hoe de verminderde geldstroom vanuit de operatoren kan worden gecompenseerd. Behalve van Telenet wordt binnenkort ook van Belgacom een drastische vermindering van inkomsten verwacht. Kabinetsadviseur Tom Sierens: “We zullen bekijken welke decreetswijzigingen nodig zijn voor de regionale omroepen om meer commerciële inkomsten te kunnen aanboren. Het gaat bijvoorbeeld om de bepaling dat 80 procent van wat ze uitzenden betrekking moet hebben op hun uitzendgebied. Verder kunnen we overwegen de regionale omroepen overal in Vlaanderen via de analoge kabel te laten uitzenden; momenteel gebeurt dit enkel in het eigen zendgebied.”

MEDIA-OVERLEG IN VLAANDEREN BLIJFT MOEILIJK

Het kabinet van Mediaminister Lieten (sp.a) werkt nog steeds aan de organisatie van overleg binnen de mediasector over verbetering van de werkomstandigheden van het personeel.

Het geplande overleg is een uitloper van de Staten-Generaal voor de Media, die Vlaams minister-president Kris Peeters (CD&V) in 2009 organiseerde naar aanleiding van een reeks herstructureringen in de sector. Mediaminister Lieten erkende bij haar aantreden onmiddellijk dat de kwaliteit van het nieuwsaanbod rechtstreeks afhankelijk is van de werkomstandigheden op redacties, en ze beloofde dan ook om het overleg tussen uitgevers en journalisten hierover te bevorderen.

Intussen vroeg Lieten aan de VUB en de Gentse Arteveldehogeschool een studie naar de werkomstandigheden van journalisten, en die bevestigde in grote lijnen de pijnpunten die de VJV al langer aanhaalde. Onder meer de hoge werkdruk en gebrekkige vergoeding – van freelancers nog meer dan van loontrekkenden – werden scherp gesteld.

Met de uitgevers delen de journalisten de bekommernissen voor meer bijscholing en een performante Raad voor de Journalistiek, zo bleek nog uit de studie.

Nu is het Leuvense consultancybureau Participant aangeesteld om het terrein te effenen voor rondetafelgesprekken over het rapport. Maar resultaat leverde dat nog niet op. Het kabinet-Lieten wil in februari wel ‘homogene gespreksgroepen’ bijeenroepen met vertegenwoordigers van journalisten, vakbonden, uitgevers, omroepen en productiehuisen. In die gespreksgroepen moet bekeken worden “hoe de sector het talent van alle mediaprofessionals optimaal kan doen renderen”. Op basis hiervan worden vervolgens de onderwerpen gekozen die tijdens ‘heterogeen samengestelde’ rondetafels aan bod kunnen komen. Het kabinet-Lieten wil zich niet vastpinnen op een timing. Wordt vervolgd... (LV)

Een nieuwe greep uit de vele vragen die het VVJ-secretariaat dagelijks voorgelegd krijgt en beantwoordt...

Hoeveel verdient dat, journalistiek?

Ik heb zicht op een nieuw arbeidscontract als journalist. Op hoeveel loon heb ik recht?

Voor Vlaamse (beroeps)journalisten zijn eigenlijk maar twee dingen van tel: wat er in de bedrijfsakkoorden afgesproken is over barema's en wat er in de arbeidswet staat over het minimumloon. De Vlaamse mediabedrijven weigeren om redenen van 'flexibiliteit' sinds jaren een sectoraal akkoord te maken met de VVJ over arbeidsvoorwaarden. Aan Franstalige kant is dat wel nog het geval. Op die manier beschikken we wel nog over richtinggevende barema's, zij het dat die dus geen formele geldingskracht hebben. Op www.journalist.be onder (beroeps)journalist/arbeidsstatuut vind je die barema's terug.

Ontslagen in 2012

Hoe zit dat bij een eventueel ontslag in het nieuwe jaar, nu de arbeidswet op dit punt gewijzigd is?

Voor journalisten die al voor Nieuwjaar in dienst waren, verandert er niets. Dat betekent: collega's met een jaarloon van hoogstens € 30.535 (in 2011) hebben recht op een opzeggingstermijn van 3 maanden per begonnen periode van 5 jaar anciënniteit; collega's die meer verdienen, kunnen aanspraak op een formule die rekening houdt met anciënniteit, leeftijd, loon en functie (bijvoorbeeld de formule-Claeys).

Voor journalisten die in dienst treden na 1 januari 2012 gelden voortaan volgende opzeggingstermijnen:

Jaarloon (2011)	Anciënniteit	Opzegging door werkgever	Opzegging door werknemer
Tot en met € 30.535	<ul style="list-style-type: none"> < 5 jaar 5 < 10 jaar 10 < 15 jaar 15 < 20 jaar 20 jaar + 	<ul style="list-style-type: none"> 3 maanden 6 maanden 9 maanden 12 maanden 3 maanden per begonnen schijf van 5 jaar anciënniteit 	<ul style="list-style-type: none"> 1,5 maand 3 maanden 3 maanden 3 maanden 3 maanden
> € 30.535	<ul style="list-style-type: none"> < 3 jaar 3 < 4 jaar 4 < 5 jaar 5 < 6 jaar 6 < 10 jaar 10 jaar + 	<ul style="list-style-type: none"> 91 kalenderdagen 120 kalenderdagen (116 vanaf 1.01.2014) 150 kalenderdagen (145 vanaf 1.01.2014) 182 kalenderdagen 30 kalenderdagen per begonnen anciënniteitsjaar (29 vanaf 1.01.2014) 30 kalenderdagen per begonnen anciënniteitsjaar (29 vanaf 1.01.2014) 	<ul style="list-style-type: none"> 45 kalenderdagen 45 kalenderdagen 45 kalenderdagen 90 kalenderdagen 90 kalenderdagen 135 kalenderdagen
> € 61.071	om het even	Termijn overeen te komen met een minimum van 3 maanden per begonnen anciënniteitsschijf van 5 jaar	Termijn overeen te komen met maximum van 3 maanden

Freelancen, auteursrechten en fiscus

Zopas een koude douche gekregen van de fiscus: ze verwerpen mijn aangifte van inkomsten als 100 procent auteursrechten, iets wat me door het mediabedrijf opgedrongen werd. De fiscus spiegelt me bovendien een fiscale boete van 10 procent voor, omdat de aangifte zozeggend niet correct gebeurde.

Dit is dus waar de VVJ de voorbije jaren hard voor heeft gewaarschuwd. Meer en meer belastingcontroleurs verwerpen de aangiften van freelancejournalisten die al hun beroepsinkomsten hebben omgezet in auteursrechten, om te kunnen genieten van de voordelige belastingregeling hiervoor sinds 2009. Dat gebeurde overigens niet zelden onder druk van de personeelsdiensten van de mediahuizen, waar men heel strategische redenen heeft voor de omzetting van journalistenlonen in auteursrechten. De VVJ heeft de praktijk steeds in vraag gesteld, omdat de overheid van meet af aan liet weten dat ze geen totale omzetting van werkvergoedingen in auteursrechten zou dulden. Vreemd genoeg hadden de uitgevers trouwens de pap in de mond gekregen, nadat ze met de VVJ een protocol hadden afgesloten waarin een verhouding 70% honoraria/30% auteursrechten in de vergoedingen aan freelancejournalisten als redelijk werd afgesproken. Maar de Vlaamse mediahuizen weigerden om dat protocol al toe te passen zolang er geen ministeriële handtekening onder stond.

Wat concreet te doen? Contact opnemen met het VVJ-secretariaat, dat kan proberen de zaak alsnog recht te trekken. Verzet is mogelijk, maar wordt een lastige klus. Probeer er intussen toch je opdrachtgever nog eens van te overtuigen om de zaken ernstiger aan te pakken. Het VVJ-secretariaat beschikt voor leden over een modelbrief waarmee je dit kunt vragen. Voor freelancers die dat zien zitten kan altijd ook gewerkt worden aan een vordering tot vrijwaring tegen de opdrachtgever.

Van interim naar vast

Ik krijg na jaren als interimkracht te hebben gewerkt op een redactie een gewone arbeidsovereenkomst. Tellen de jaren als interim mee voor de berekening van anciënniteit en loon?

Jammer genoeg is dat niet het geval. Je interimcontract was er een tussen het uitzendkantoor en jou, en bindt het mediahuis niet. De werkgever zou er zelfs kunnen aan denken om je nog een proefperiode in de maag te splitsen.

Toch bestaat er in de Belgische journalistiek een ongeschreven principe dat elke beroepsjournalist wordt aangeworven met zijn anciënniteit *in het beroep*. Zo stond het bijvoorbeeld in de oude nationale CAO voor dagbladjournalisten, die de Vlaamse uitgevers weliswaar in hun eigen belang hebben opgezegd. Maar leg dat principe hoe dan ook op tafel bij contractbesprekingen, uiteindelijk gaat het om de normaalste zaak ter wereld. Dat zou betekenen dat je loon wel degelijk wordt afgestemd op het effectieve aantal jaren dat je intussen meedraait op die redactie.

Overigens is de regeling een stuk duidelijker voor het geval je met je vast contract weer ontslagen zou worden (althans wanneer dat contract van na Nieuwjaar dateert). Voor de berekening van de ontslagregeling wordt de periode als uitzendkracht wel degelijk meegerekend, zij het nog altijd maar beperkt tot één jaar.

Erkenning en bedrijfsjournalistiek

Ik stap uit de algemene journalistiek en ga werken voor een bedrijf waar ik verantwoordelijk wordt voor de communicatie, onder meer op de website. Kan ik door dat werk als webjournalist mijn erkenning als beroepsjournalist behouden?

Kort en krachtig: neen. Je krijgt dan misschien wel de functie van 'bedrijfsjournalist', maar dat is niet de werkzaamheid die vereist is om volgens de wet van 30 december 1963 te kunnen worden erkend als beroepsjournalist. Zo'n erkenning veronderstelt wel degelijk dat je voor algemene nieuwsmedia werkt, en dit op professionele basis en zonder cumul met commerciële nevenactiviteiten.

Eventueel, als je sporadisch toch voor algemene nieuwsmedia blijft werken, kun je wel nog lid blijven van de VVJ in de hoedanigheid van persmedewerker. Dan krijg je weliswaar geen officiële perskaart meer, maar blijf je wel voeling houden met de algemene nieuwssector. Nog een mogelijkheid is dat je als oud-journalist erelid wordt van de VVJ. Alle uitleg hierover op www.journalist.be.

Specifiek voor bedrijfsjournalisten is de Belgische Vereniging voor Interne Communicatie (BVIC) opgericht. Info op www.bvic.be.

Toe aan een pauze

Ik wil er even tussenuit en zou graag tijdskrediet nemen. Kan dat nog?

De regering heeft de regels voor tijdskrediet alleszins strenger gemaakt. In het totaal beschik je nog over 1 jaar hiervoor, op te nemen in een jaar voltijds, twee jaar halftijds of vijf jaar 1/5 vermindering. Op sectoraal vlak kunnen werkgevers en werknemers daar eventueel 3 jaar bovenop doen, maar dat veronderstelt dus dat de werkgevers akkoord gaan.

Ik ga freelancen in nevenberoep

Na mijn ontslag overweeg ik een baan buiten de journalistiek, maar wel wil ik als bijjob actief blijven in de nieuwssector. Wat te doen?

Als freelancejournalist in nevenberoep heb je een ondernemingsnummer nodig. Vraag dat aan als 'niet-handelsonderneming naar privaat recht', met als Nacebel-code 90.031. Voor zover je gaat werken voor gedrukte media (en je beschikt daarbij over een contract) heb je geen btw-nummer nodig; werk je voor audiovisuele media dan moet je je ondernemingsnummer ook als btw-nummer laten registeren. Aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds hoeft niet, en evenmin betaal je dus sociale zekerheidsbijdragen op de inkomsten uit je journalistieke nevenberoep. Daartegenover staat natuurlijk dat je geen pensioenrechten opbouwt uit deze activiteit als freelancejournalist in nevenberoep. Wel weer verschuldigd is de normale inkomstenbelasting - daarvoor vul je zowel inkomsten als beroepskosten gewoon in op de jaarlijkse belastingaangifte. Een deel van je inkomsten kun je trouwens als auteursrechten kwalificeren, zodat je op dat deel minder belastingen moet betalen (meer op www.journalist.be/freelance/auteursrechten).

Kandidaat-politicus

In oktober van dit jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Ook nu weer stelt een aantal (beroeps)journalisten zich de vraag: kunnen wij kandidaat zijn? En wat als men verkozen raakt?

Uiteraard hebben journalisten, net als iedereen, het recht op een politieke overtuiging. In principe belet niets hen om daar

ook voor uit te komen. Toch zal het voor journalisten niet altijd even opportuun zijn zich politiek te engageren en te profileren. Dat geldt zeker voor politieke journalisten, méér in elk geval dan voor pakweg een sportjournalist die op de 26ste plaats van een lokale lijst gaat staan.

Vroeger, toen de nieuwsmedia nog netjes politiek verkaveld waren, lag dat anders. Toen was partijpolitiek engagement soms een plicht. Hoe dan ook is het cruciaal na te gaan welke regeling bestaat op bedrijfsniveau. Raadpleeg daarvoor het redactiestatuut of de deontologische code van de redactie.

Is die regeling onduidelijk, dan kan het nooit kwaad je ambities vooraf te overleggen met de hoofdredactie. Contacteer desnoods het VVJ-secretariaat.

Ook voor het opnemen van een politiek mandaat moet de bedrijfsregeling worden nagegaan en het gepaste overleg gevoerd. Gaat het om een professioneel mandaat - burgemeester of schepenen zeg maar - dan ontstaat er alleszins een onverenigbaarheid met de titel van beroepsjournalist. In dat geval moet je je officiële perskaart inleveren op het VVJ-secretariaat.

(Foto Kurt Desplenter/
Belga)

Inkomsten in welke belastingaangifte?

Ik heb eind 2011 ereloonnota's uitgeschreven die pas in 2012 zijn betaald. Moet ik die inkomsten straks aangeven in mijn belastingaangifte voor het jaar 2011 of wacht ik daarmee tot in 2013?

Je moet de inkomsten aangeven die je in de belastbare periode reëel hebt ontvangen. Inkomsten die je in 2012 kreeg, vul je dus pas in op je belastingaangifte van 2013 voor de inkomsten van 2012.

Betalingstermijn

Binnen welke termijn heb ik recht op betaling van een opdracht die ik als freelancer vervulde?

In principe moet dit gebeuren kort - bijvoorbeeld twee weken tot een maand - nadat je je ereloonnota of factuur hebt opgestuurd. Het is daarbij om het even of je werk al dan niet is gepubliceerd of uitgezonden.

Vaak gebeurt de betaling pas een maand *na publicatie* van artikel of foto. Dat is een laakbare praktijk, ook al heb je er als freelancer maar weinig weerwerk tegen. Sommige magazines laten een artikel soms lang in een lade liggen en betalen de freelancer niet zolang het niet is gepubliceerd. Uitkijken daarmee! Een telefoontje naar de VVJ om te informeren naar de reputatie van bepaalde opdrachtgevers kan moeilijkheden voorkomen.

Soms blijken opdrachtgevers heel creatief om te springen met het begrip 'gratis krediet' en moeten ze diverse keren worden gemaand tot ze tot betaling overgaan.

Wettelijk gezien kun je een vergoeding eisen vanaf het ogenblik dat een product of een dienst is geleverd. Maar in de praktijk wordt wat tijd gegund. Op de facturen die je zelf ontvangt (telefonie, internet, verzekeringen, noem maar op) staat meestal een datum waarbinnen ze moeten worden betaald. Vaak is dat ongeveer drie weken nadat ze bij je in de bus zijn gevallen. Niets belet je om ook op jouw ereloonnota's of facturen een uiterste betalingstermijn te vermelden.

In gesprek met

PATRICK VAN GOMPEL (VTM): 'Het heilige vuur, de natuurlijke drang, de goesting, dáár ontbreekt het de jongeren aan'

Monica Moritz

Patrick van Gompel is al 23 jaar een vertrouwd gezicht van het VTM-nieuws. Zijn journalistieke toewijding en zijn humor vormen zijn handelsmerk. Van Gompel wordt deze maand 55. Tijd om terug te blikken op zijn 'roeping' dus. En om zijn piepjonge collega's aan te moedigen.

De Journalist: Journalisten beleven woelige tijden. Wat ligt er in het verschiet voor VTM, denk je?

Van Gompel: "De toestand is zorgwekkend, dat is het minste wat je kunt zeggen. Iedereen zit natuurlijk af te wachten wat Woestijvis ervan gaat maken. Daar zal voor onze zender veel van afhangen. Ja, het wordt moeilijk (*zucht*). Dat het in onze sector nu ontslagen regent, betekent dat er te veel journalisten zijn. En dat overaanbod kun je gerust toeschrijven aan de hogescholen, die spuwen massaal mensen op de arbeidsmarkt. Daar zitten dus ook maar weinig goeie tussen."

Ze krijgen een diploma na een summier opleiding van drie jaar, stage inbegrepen.

"Drie jaar! Daar begint het al mee! Ik kom in die scholen een paar keer per jaar om een lezing te geven of in een debat te zitten. Het is me onlangs nog in Mechelen opgevallen dat als je hun vraagt wie die dag de krant heeft gelezen, er maar bijzonder weinig vingers de hoogte ingaan. Ik zat tussen twee bekende woordvoerders, van De Lijn en Infrabel, en ik denk dat driekwart van de studenten ze niet kende. Toevallig had Frederic Petit die hele ochtend op de radio uitleg gegeven over de spoorwegen, maar geen kip had het gehoord. En dat zijn dan mensen die in het derde jaar journalistiek zitten!"

Ik heb stagiairs gekend die in het Antwerps kwamen solliciteren en het Standaardnederlands 'bekakt' vonden.

"Dat kan dus niet. Ik kan stilaan een top honderd maken van de meest gemaakte taalfouten op de redactie. En als ik op dt-fouten wijs, dan krijg ik als antwoord: 'Op televisie spreek je dat toch niet uit?' (*lacht*) Ja, het blijft zwoegen en zweten en ik voel me nog altijd geroepen om als een soort taalmissionaris collega's die taalfouten maken op de vingers te tikken. Kijk, televisie maken leer je niet op school. En het technisch aspect van de verslaggeving, dat moet je aan mensen overlaten die er iets van kennen. Want een cameraman is wat mij betreft géén journalist, ook al noemen ze zich beeldjournalisten, het spijt me zeer. En ik begrijp wel dat een bedrijf moet bezuinigen, maar *alla*, dat we nu ook nog moeten monteren, mij zul je niet wijsmaken dat zoiets ideaal is."

Is het journalistenexamen van de VRT een efficiënte methode om het kaf van het koren te scheiden?

"Wat je nooit via een examen kunt meten is het *heilige vuur*, dat motiveert veel meer dan een diploma. Dit is tenslotte toch het geweldigste beroep dat er is. Maar als in het weekend werken een probleem is, dan moet je er niet aan beginnen. En als je niet om de haverklap van alles kunt laten vallen, doe dan iets anders, ga in een fabriek werken of zo. Het *heilige vuur*, dat is er helaas niet meer. Jonge mensen van vandaag geven de voorkeur aan het weekend dat ze met hun vrouw hebben gepland. Ook al missen ze daardoor een ongelooflijke reportage. Ik heb daar vroeger met mijn vrouw over gepraat en gezegd: *ik ben een journalist en zal dat altijd blijven*. Nu willen ze op tijd thuis zijn."

Ze willen het beste van twee werelden: ambtenarenuren combineren met een spannende en glamoureuze job?

"Journalistiek is vandaag veeleer een job dan een roeping. Ik heb tijdens de financieringswet een nachtje doorgetrokken en toen was er een lieve eindredactrice die zei: 'Patrick, we hebben het materiaal, ga maar naar huis, we doen de rest wel'. Ach, kust mijn botten zeg, ikke naar huis gaan? Ik maak mijn stuk zelf wel, wat denken ze nu? (*lacht luidop*) Dat is mijn trots hè, dat stuk afwerken. Mijn TROTS (*klopt op tafel*)."

Maar je hebt zelf ook niet echt gestudeerd om in de verslaggeving terecht te komen?

"Nee, ik heb geen journalistiek gestudeerd omdat ik een *roeping* had! Op mijn zeventiende was het al duidelijk dat ik journalist zou worden. Ik heb wel een jaar *pol en soc* gevolgd en daarna een jaar moraalfilosofie (*lacht ironisch*). Ik vond dat ongelooflijk boeiend, maar de drang om journalist te worden was te groot. Dus ben ik op 1 mei 1978, de dag van de arbeid, gestopt met studeren, heb mijn cursussen tegen het plafond gezwaard, ben in de trein gestapt en heb tegen mijn ouders gezegd dat ik journalist ging worden. Die waren ra-zend. Maar twee maanden later stond mijn eerste stukje in de krant. In 1981 kwam dan de radio - Omroep Antwerpen van de BRT - en in '89 ben ik bij VTM gestart."

"Dat tv-journalisten nu ook nog moeten monteren, is verre van ideaal." (Foto Monica Moritz)

Er komt almaar meer nieuws sneller op ons af, hoe beheer je dat?

“Een journalist moet zijn huiswerk doen, maar daar is steeds minder tijd voor. Ik zit om kwart voor 7 in de auto en dan heb ik al twee kranten gelezen, tussen zes en half zeven. Mijn eerste stuk is af om 13 uur en het volgende om 19 uur, ik bedoel maar. En de tijd die je tegenwoordig in de auto doorbrengt, dat is gewoon waanzin. Vroeger kon je op dezelfde dag iemand in Oostende en iemand in Hasselt interviewen, en dat vervolgens in Brussel gaan monteren. Dat is vandaag uitgesloten.”

Na ruim drie decennia verslaggeving heb je een ongevoelbare evolutie meegemaakt.

“Vroeger zaten meer mensen in het vak die zoals ik een *natuurlijke drang* hadden om journalist te worden. Nu kom ik meer collega's tegen die voor hetzelfde geld marketing of zoiets zouden doen. De instroom is helemaal anders. Ik ben ook veranderd, ik word wantrouwer met de dag, en brutaler. En soms besluit ik me de gedachte dat ik meer weet dan de geïnterviewde (*lacht en schenkt een kopje thee*). Ik ben ook een tegenstander van die *klote vox pops*, maar die hebben nu gelukkig hun beste tijd gehad. Ik heb er trouwens ooit aan gedacht om een agentschap op te richten, *De Quote Shop*, met een ploeg in elke provincie. De redacties hadden dan *vox pops* kunnen bestellen. Bijvoorbeeld een West-Vlaming met een klak op en een fiets aan de hand die zegt: 'ja, natuurlijk ben ik daar tegen!' (*lacht hardop*) Onze afdeling in Antwerpen zou goed gedraaid hebben, want elke Antwerpenaar heeft een mening over dingen waar hij zelf niks van afweet.”

Ik zie je vaak *stand-uppen*, streelt dat je ego?

“Kijk, als er ergens een burgeroorlog uitbreekt en ik kom daar in beeld, dan denken de kijkers in Vlaanderen: *Ah, de Patrick zit ginder!* Dat verhoogt de kans dat mensen kijken en maakt het voor hen ook aangenamer. Waarom zou ik het dan niet doen? Als je eigen kop in beeld brengen een miljoen meer kijkers oplevert, dan doe je dat toch? Denk je nu echt dat alle zenders in de wereld dat blijven doen als dat allemaal zo onnozel is? Maar een beetje beroepseer moet je wel bewaren. Je moet in eer en geweten, naar best vermogen berichten. En ik ben blij dat ik nooit betrapt ben op grove fouten. Ik heb zelfs nooit een recht van antwoord aan mijn broek gehad.”

In het buitenland genieten ervaren journalisten van een zeker aanzien, in België minder?

“Ja, maar ik voel me nu terug beter, in die zin dat ik op de redactie opnieuw wat meer waardering ervaar voor de 50-plussers die jonge collega's af en toe aan het verleden herinneren als het gaat over politieke kennis en de samenhang der dingen. Daar is nu weer meer respect voor. Mensen boven de 50 zijn gewoon vervelender, en het is ook onze plicht om *den vervelende* uit te hangen (*lacht hardop*). Eindredacteuren hebben 's morgens altijd een kist vol dromen

die ze per se willen realiseren, maar van sommige onderwerpen weet de ervaren journalist van te voren dat ze niet haalbaar zijn, en dat horen jonge mensen niet graag. Sinds kort weet ik ook weer wat ze met 'nieuws' bedoelen op de redactie. Dat heb ik een aantal jaren niet meer geweten, want alles was nieuws, alles was *mega*. Vijf omgewaarde bomen was al het resultaat van een reusachtige storm! Er zijn ook tijden geweest waarin hoofdredacties mee schuldig waren aan een gebrek aan deontologie. Jonge mensen werden teveel gepusht in een bepaalde richting, zo van: dit moet er uitkomen, het koste wat het kost.”

Hebben ze je professionele flexibiliteit verder nog op de proef gesteld?

“Ik behoor niet tot de computergeneratie, daar heb ik wel last van ondervonden. Want kennis is macht, ook op technisch gebied. Niemand staat er ooit bij stil dat vijftigers, de ene al meer dan de andere, dat als een probleem ervaren. Je moet ook tijd vrij maken om nieuwe technieken aan te leren. Als ik om half acht 's morgens in de Wetstraat moet staan, dan vertrek ik om half zes, ik bedoel maar, het komt er allemaal bovenop.

Maar ik ben altijd even ongeduldig gebleven! Ik kan er moeilijk tegen als mensen een aantal dingen niet gezegd krijgen. Je staat in de Wetstraat te interviewen, en denkt: formuleer het dan zo man, dat is toch simpel. Maar ja, ik ga het hun niet voorzeggen. Ik zeg ook geregeld: ik begrijp er niets van! Maar in je achterhoofd denk je dan: ik moet nog door het verkeer ploegen, het moet nog gemonteerd worden. Maar goed, nu ben ik ferm aan het zagen.”

Toch ben je verknocht aan de Belgische politieke chaos?

“Absoluut! België is uitgevonden voor journalisten omdat de werkelijkheid de fantasie totaal overtreft. Niemand kan de verwickelingen van de regeringsvorming zelf bedenken. Alleen al de benamingen: informateur, formateur, verkenners, het is één groot jongensboek! Ga maar eens uitleggen wat er allemaal is beslist en waarover het eigenlijk gaat. En waar ter wereld kun je naar een minister bellen die dan binnen de twee uur voor je neus staat? Voor en na de ministerraad kun je die mensen gewoon van alles vragen. Veiligheid: NUL! Je wandelt de Kamer binnen en daar zitten een paar juffrouwen die je naam noteren, *allez*, hoe gemakkelijk kunnen wij niet werken? Voor een journalist is het één grote speeltuin.”

Wat doe je zoal in je vrije tijd?

“Ik ben een fan van de ijshockeyclub *The White Caps Turnhout*. Ijshockey vergt ongelooflijk vernuftig teamspel en vooral hersenen: je moet strategisch denken, voorspellen waar de puck zal belanden. Helaas beoefen ik het zelf niet, dat talent hebben de goden me ontzegd. Verder ben ik een knullige maar enthousiaste vogelaar, ornitholoog dus (*giert*). En ik ben ook nog een knooppuntenfietser. Dat is begonnen na mijn vijftigste, toen ik gestopt ben met roken. Dan zijn mijn smaakpapillen wakker geworden (*klopt op zijn buikje*)! En ten slotte ben ik een fanatiek liefhebber van de Nederlandse taal, in al haar vormen. Ik lees jaarlijks ook 25 boeken.”

Advies over de vraag van de VVJ met betrekking tot de publicatie in *Story* van sms-berichten van ex-premier Leterme

Het weekblad *Story* van 21 juni 2011 publiceert een artikel onder de titel *'Schokkende onthulling! De maitresse van Yves Leterme onthult zijn pikante sms'jes'*. Op de cover van het blad wordt het artikel aangekondigd met de kop *'De 849 pikante sms'en van Leterme aan zijn minnares'*, geïllustreerd met een foto van de ontslagnemende premier. In het artikel wordt bekendgemaakt dat ontslagnemend premier Leterme een reeks sms-berichten heeft gestuurd naar M., een dame uit Brasschaat. Het artikel bestaat grotendeels uit een interview met M. Naast het artikel wordt in aparte kaders en in een groter lettertype een dertigtal berichten geciteerd die Leterme aan M. heeft verstuurd. Het blad heeft eveneens om een reactie gevraagd bij Leterme, en meldt dat de woordvoerder zegt dat hij nog nooit gehoord heeft van M. en dat het kabinet verder geen commentaar wenste te geven.

In een mail van 12 juli 2011 legt de VVJ aan de Raad voor de Journalistiek twee vragen voor met het oog op een beroepsethische beoordeling:

1. Was de berichtgeving op zich van private sms-berichten te verantwoorden door een voldoende maatschappelijk belang? En welk maatschappelijk belang kon de berichtgeving al dan niet verantwoorden?
2. Was de wijze waarop over de private sms-berichten werd bericht te verantwoorden, gelet op de hoeveelheid en de inhoud ervan, in het licht van het maatschappelijk belang dat er mogelijk in het spel is?

In een mail van 13 juli heeft de ombudsman de vragen van de VVJ overgemaakt aan Frederik De Swaef, hoofdredacteur van *Story*. Ellen Wauters, legal advisor van SanomaMedia, heeft hierop in een brief van 20 september 2011 uitvoerig geantwoord.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft het dossier besproken op 26 oktober 2011. Tijdens die bijeenkomst is ook hoofdredacteur De Swaef van *Story* gehoord. De rapporteringscommissie heeft een ontwerpadvies opgesteld, dat is besproken en goedgekeurd op de bijeenkomst van de Raad voor de Journalistiek op 10 november 2011.

ADVIES

Artikel 23 van de Code van de Raad voor de Journalistiek bepaalt: *'De journalist respecteert het privéleven van personen en tast het niet verder aan dan noodzakelijk in het maatschappelijk belang van de berichtgeving.'* In de Richtlijn over identificatie in een gerechtelijke context, die als bijlage bij artikel 23 is gevoegd, wordt over publieke figuren gezegd: *'Ook publieke figuren hebben recht op respect voor hun privéleven. Er zijn echter elementen van het privéleven, die een invloed kunnen hebben op het publieke leven. Berichtgeving hierover kan verantwoord zijn om het publiek te informeren over kwesties van maatschappelijk belang.'*

Het lijkt geen twijfel dat het artikel over de sms-berichten die ontslagnemend premier Leterme heeft gestuurd naar een privépersoon een inbreuk uitmaakt op zijn privéleven. Berichtgeving hierover kan enkel verantwoord worden indien er een maatschappelijk belang kan worden aangetoond om

het publiek hierover te informeren.

1. Was de berichtgeving op zich van private sms-berichten te verantwoorden door een voldoende maatschappelijk belang? En welk maatschappelijk belang kon de berichtgeving al dan niet verantwoorden?

De Raad voor de Journalistiek stelt vast dat ontslagnemend premier Leterme in het afgelopen jaar tweemaal in het nieuws is gekomen met merkwaardige tweets, waarbij aan een privépersoon gerichte boodschappen per vergissing aan alle volgers werden meegedeeld. Hierdoor heeft hij de aandacht gevestigd op de wijze waarop hij contact zoekt met vrouwen. De media berichtten toen al over deze onvoorzichtigheden. Het is dan ook aanvaardbaar dat een journalist, die hieromtrent bijkomende informatie verkrijgt, hierover wil berichten.

Berichtgeving over privé sms-berichten van een vooraanstaand politicus kan maatschappelijk relevant zijn, onder meer:

- in de mate dat ze duidelijkheid kan verschaffen over het daadwerkelijke functioneren van een van de belangrijkste beleidsmensen van het land,
- wanneer hieruit zou blijken dat zij het functioneren van deze persoon werkelijk beïnvloeden,
- wanneer zij het imago van de functie die hij bekleedt kunnen aantasten,
- wanneer hieruit kan afgeleid worden hoe gemakkelijk derden, van wie de achtergrond onduidelijk is, probleemloos toegang tot hem kunnen krijgen, waardoor hij zich kwetsbaar opstelt.

2. Was de wijze waarop over de private sms-berichten werd bericht te verantwoorden, gelet op de hoeveelheid en de inhoud ervan, in het licht van het maatschappelijk belang dat er mogelijk in het spel is?

Volgens de Raad is het een algemeen aanvaard procedé om ter illustratie van een artikel waarbij bepaalde documenten zijn gebruikt, (fragmenten uit) die documenten af te drukken. De Raad vindt het dan ook aanvaardbaar dat in dit geval ter illustratie een aantal sms-berichten werden afgedrukt.

De Raad heeft geen enkele aanwijzing om aan de authenticiteit van deze sms-berichten te twijfelen, noch aanwijzingen dat bij de keuze van de afgedrukte berichten een eenzijdige of partijdige selectie werd gemaakt die niet representatief zou zijn voor het geheel van de sms-berichten of waardoor een verkeerde indruk zou worden gewekt. De Raad meent dan ook dat wat dit betreft, er geen inbreuk is geweest op de journalistieke beroepsethiek.

Wel moet bij lezing van het artikel, en rekening houdend met de presentatie en de selectie van de sms-berichten die het artikel illustreren, worden vastgesteld dat de berichtgeving zich vooral concentreert op het anekdotische karakter ervan en de maatschappelijke relevantie nauwelijks en alleszins onvoldoende duidelijk maakt. Gelet op de ernstige aantasting van de privacy die het artikel uitmaakt, komt dit neer op een beroepsethische tekortkoming.

Brussel, 22 december 2011

Advies over de vraag van de hoofdredactie van de VRT-nieuwsdienst met betrekking tot een incident op het assisenproces-Jansen in Tongeren

In een brief van 25 oktober 2011 vraagt de hoofdredactie van de VRT-nieuwsdienst een advies aan de Raad voor de Journalistiek. De vraag heeft betrekking op een incident dat heeft plaatsgevonden tijdens het assisenproces-Jansen in Tongeren. Op 28 september 2011 zijn in het televisiejournaal van de VRT enkele foto's getoond die deel uitmaken van het gerechtelijk dossier. Dit gebeurde op de dag dat die foto's tijdens de openbare zitting van het proces werden getoond. De voorzitter van het assisenhof heeft om die reden de accreditatie van twee VRT-journalisten gedurende twee dagen ingetrokken. In de openbare zitting beschuldigde hij de VRT er eveneens van om voor de kopie van het dossier een belangrijk bedrag betaald te hebben. Van haar kant ontkent de VRT met klem dat er voor de foto's uit het dossier werd betaald.

Naar aanleiding van het incident vraagt de hoofdredactie van de VRT een antwoord op volgende vragen:

Heeft de VRT in deze zaak fouten gemaakt?

Kan het zomaar dat een voorzitter van een assisenproces in het publiek een omroep beschuldigt van betalen voor informatie zonder enige vorm van bewijs?

Wat kan de VRT doen tegen deze onterechte beschuldigingen?

Een commissie van de Raad voor de Journalistiek heeft het dossier besproken op 16 november 2011 en heeft een ontwerpadvies opgesteld. De tekst van het advies is daarop besproken en goedgekeurd op de bijeenkomst van de Raad voor de Journalistiek van 22 december 2011.

ADVIES

Het gebruik van het fotomateriaal ter illustratie van wat tijdens het assisenproces werd behandeld, in de voorwaarden en omstandigheden die de VRT heeft duidelijk gemaakt,

maakt geen inbreuk uit op de journalistieke beroepsethiek. Betalen voor informatie is in strijd met een basisregel van de journalistieke beroepsethiek. De VRT ontkent met klem dat er voor de beelden is betaald en er is ook geen enkele aanwijzing dat dit gebeurd zou zijn.

Het komt de Raad voor de Journalistiek, die waakt over de journalistieke beroepsethiek, niet toe om een uitspraak te doen over een rechterlijke beslissing. Toch meent de Raad voor de Journalistiek in het kader van dit advies een aantal punten te moeten aanstippen.

De voorzitter van het assisenhof beschikt volgens artikel 267 van het Wetboek van Strafvordering over een discretionaire bevoegdheid om de orde ter terechtzitting te handhaven.

Beslissingen die in dit kader genomen worden, moeten, zoals elke rechterlijke beslissing, uiteraard gemotiveerd worden.

Journalisten preventief de toegang tot de openbare zitting verbieden vanwege hun berichtgeving valt volgens de Raad niet onder de bepalingen van artikel 267 van het Wetboek van Strafvordering en is ook strijdig met artikel 25 van de Grondwet en met artikel 10 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens in verband met de persvrijheid.

Het komt de Raad voor de Journalistiek evenmin toe te bepalen welke stappen de VRT kan zetten tegen een maatregel en tegen uitlatingen die volgens haar onterecht zijn. Wel kan worden vastgesteld dat het incident opnieuw wijst op de moeilijke verhouding tussen pers en justitie. Het is aangewezen dat justitie en media overleggen en vooraf afspraken maken over hoe gerechtsverslaggeving in de best mogelijke omstandigheden kan gebeuren. De Raad voor de Journalistiek is bereid om aan een dergelijk overleg deel te nemen.

Brussel, 22 december 2011

Beslissing over een klacht van Muslim Vigilance tegen *De Morgen* naar aanleiding van een bericht over antisemitisme bij moslimjongeren

Met een brief van 9 juni 2011 dient de heer Mehmet Seygin namens de feitelijke vereniging Muslim Vigilance klacht in tegen *De Morgen*. Aanleiding is de berichtgeving in de krant van 12 mei 2011 onder de titels '*Helpt Brusselse moslimleerlingen antisemitisch*' en '*Brusselse jongeren vaak antisemitisch*'. (...)

DE FEITEN

Op 12 mei 2011 publiceert *De Morgen* in zijn binnenbladzijden een uitgebreide bijdrage waarin de resultaten worden voorgesteld van een onderzoek naar de levensomstandigheden, de leefwereld en het gedrag van Brusselse jongeren, dat is uitgevoerd door het Platform Onderzoek Jeugd, een samenwerkingsverband tussen de universiteiten Gent, Brussel en Leuven. Een van de artikelen in de bijdrage heeft als titel '*Brusselse jongeren vaak antisemitisch*'. Op de voorpagina van de krant wordt dit onderdeel kort samengevat in een artikel met als titel '*Helpt Brusselse moslimleerlingen antisemitisch*'.

(...)

BESLISSING

De klacht betreft de titel van de berichtgeving in *De Morgen*. In de regel is een titel boven een artikel of een bericht kort en kernachtig, en is hij bedoeld om de aandacht van de lezer te trekken. In dit geval is de titel een korte samenvatting van de resultaten van de studie die door het Jeugdonderzoeksplatform is uitgevoerd. De resultaten worden overigens bevestigd door professor Elchardus, die in het bericht wordt geciteerd en die geen onderscheid maakt tussen Nederlandstalige en Franstalige jongeren.

De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel: de klacht is ongegrond.

Brussel, 22 december 2011

Een gelijklopende uitspraak heeft de Raad voor de Journalistiek gedaan over een klacht tegen het persagentschap Belga, dat de berichtgeving uit De Morgen overnam.

Advies over een vraag van journalist Peter Dupont in verband met een column in *Het Nieuwsblad* over Pukkelpop

Met een brief van 7 september 2011 stelt de heer Peter Dupont enkele vragen tot advies aan de Raad voor de Journalistiek. Aanleiding is de reactie van de hoofdredactie van *Het Nieuwsblad* op een column van Dupont in de elektronische en gedrukte versie van de weekendkrant van 20 en 21 augustus 2011. (...)

DE FEITEN

Klager schrijft regelmatig columns voor de editie Limburg van *Het Nieuwsblad*. In de krant van 20-21 augustus 2011 wordt een column van klager gepubliceerd onder de titel 'Bezinning na PP11'. De column verschijnt ook op de website van de krant. Klager levert in de column commentaar op het drama dat zich de dag voordien heeft voorgedaan op het Pukkelpopfestival. De column krijgt onmiddellijk veel – vooral negatieve – reacties op de website van *Het Nieuwsblad* en op diverse andere websites en sociale netwerksites. Op 21 augustus 2011, in de loop van de avond, publiceert de website van *Het Nieuwsblad* een kort artikel van hoofdredacteur Geert De Waele met als titel 'Diepe schaamte'. Hierin biedt hij zijn verontschuldiging aan voor de column en deelt hij mee dat de auteur ervan op staande voet ontlagen wordt. In de krant van 22 augustus 2011 verschijnt een mededeling met dezelfde inhoud.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager voert aan dat hij sinds enkele jaren regelmatig columns schrijft voor de editie Limburg van *Het Nieuwsblad*. Op vraag van de redactie heeft hij een column geschreven rond het drama op Pukkelpop. Op zijn ontwerp tekst is vanwege de redactie verantwoordelijken geen enkele reactie gekomen en de column is in de online versie van zaterdag 20 en zondag 21 augustus 2011 van de krant gepubliceerd, alsook in de gedrukte editie van de weekendkrant, regio Limburg. Enkel de titel was lichtjes aangepast. Voorts was een zin uit de column als citaat in het vet gezet bij de column. Klager werd op zondagavond gecontacteerd met de mededeling dat de column veel negatieve reacties had uitgelokt. Iets later werd hem telefonisch meegedeeld dat de samenwerking beëindigd was. Op zondagavond verscheen dan op de website een mededeling van de hoofdredactie onder de titel 'Diepe schaamte', die nadien ook in de maandagkrant werd gepubliceerd. Hierin verontschuldigde de hoofdredacteur zich voor de column en deelde hij mee dat klager op staande voet ontlagen was. Klager is van mening dat de hoofdredactie door hem zo te behandelen de verantwoordelijkheid grotendeels op zijn persoon afschuift. Hij legt naar aanleiding van dit incident twee vragen voor aan de Raad voor de Journalistiek. **1.** Wie is verantwoordelijk voor het verschijnen van de column van klager in de krant? **2.** Is er op inhoudelijk vlak iets aan de column op te merken?

Het Nieuwsblad gaat akkoord met de stelling dat in een column een scherpere schrijfstijl mag worden gehanteerd dan in een nieuwsbericht. Maar dat is geen vrijbrief om wilde beweringen de wereld in te sturen en mensen te beledigen, zeker niet op een ogenblik dat zij nog onder de indruk zijn van bepaalde gebeurtenissen. De column van klager bevat passages die gratis en boosaardig zijn, zoals de beschrij-

ving van het festival als 'het grootste zuip-, neuk- en drugsfeest van België' en de suggestie dat het drama een soort straf van God is. Ook wordt de organisator van het festival zonder argumenten beschuldigd van 'meedogenloos winstbejag'. Dergelijke passages hadden niet geschreven mogen worden, zeker niet in een gezinskrant en zo kort na de tragische feiten, toen de traumatische ervaringen nog bij een groot deel van de bevolking nazinderden. Als auteur van de column is de journalist zowel juridisch als beroepsethisch de eerste verantwoordelijke, betoogt *Het Nieuwsblad*. Klager mag het medium dan ook niet verwijten dat het zijn artikel geplaatst heeft, en hij mag zeker niet de verantwoordelijkheid doorschuiven naar de hoofdredacteur of de uitgever. *Het Nieuwsblad* geeft wel toe dat de verantwoordelijke van dat moment een grote inschattingfout heeft gemaakt door het artikel op te nemen. Maar dat neemt niet weg dat ook de journalist de vrijheid van commentaar in verantwoordelijkheid moet opnemen, en daarvan is hier geen sprake geweest.

BESLISSING

1. De richtlijn bij artikel 9 van de Code van de Raad voor de Journalistiek bepaalt onder meer: 'De hoofdredacteur of degene die deze journalistieke functie uitoefent heeft de eindverantwoordelijkheid voor het geheel van het journalistieke product.' Het kwam dan ook de hoofdredactie, of haar afgevaardigde, toe om te beoordelen of de column geschikt was voor publicatie op de dag na het drama op het Pukkelpopfestival. Dit betekent dat de hoofdredactie, of haar afgevaardigde, het recht had om een artikel dat ze ongeschikt achtte te weigeren voor publicatie. *Het Nieuwsblad* erkent trouwens dat er op dat vlak door de verantwoordelijke een grote inschattingfout is gemaakt.
2. De Raad voor de Journalistiek wijst erop dat de auteur van een column een grote meningsvrijheid geniet. Artikel 8 van de Code van de Raad voor de Journalistiek bepaalt: 'Als auteur van een opiniebijdrage, een column of cartoon geniet de journalist een grotere mate van vrijheid om zijn mening te geven en om conclusies te trekken uit de feiten dan in zijn feitelijke berichtgeving.' Dit houdt bijvoorbeeld in dat een columnist mag overdrijven en de zaken slechts van één kant mag belichten, en dat een fors taalgebruik of een badinerende stijl toelaatbaar zijn. Toch is de meningsvrijheid van een columnist niet onbeperkt. Hij moet zich bewust zijn van de wettelijke beperkingen, zoals het verbod op discriminatie en van de rechten van anderen, zoals het recht op privacy en menselijke waardigheid. Een columnist zal dan ook niet onnodig grievend of kwetsend zijn. In dit geval, meer bepaald gezien het tijdstip en de context waarin de column gepubliceerd werd, heeft de schrijver daar in bepaalde passages te weinig rekening mee gehouden. Ook de hoofdredactie of haar afgevaardigde hadden alerter moeten zijn over hoe er over dit drama op dat moment bericht werd.

Brussel, 22 december 2011

SABINE DEMAN (ex-GvA): 'OPEENS GING ALLES MIS'

Jan Backx

Op 15 december, tussen Sint en Kerstman, werd bij *Gazet van Antwerpen* op Linkeroever een sterk staaltje suspense opgevoerd. Ja, er zouden op de redactie koppen rollen. Zij die het mes van de bezuinigingsguillotine in de nek gingen krijgen, zouden het 's anderendaags telefonisch vernemen. Zo werden uiteindelijk negen *Frut*-confraters gehalsrecht. Vrijwel allemaal mensen met een lange staat van dienst. Sabine Deman (48) was erbij. Zij tekende bij *GvA* voor drie rubrieken: onderwijs, gezondheid en de lezersrubriek. Behoorlijk wat hooi op de vork was dat voor een alleenstaande moeder met een dochtertje van negen. Portret van een vrouw die nu letterlijk achter het nieuws en op de drempel van een nieuwe levensfase staat...

Beginnen we bij het begin. "In het Hôpital Français in Sint-Agatha-Berchem ben ik geboren", vertelt Sabine. "Dat klinkt chic, maar vergis je niet, ik ben grootgebracht in ronkend West-Vlaams. Pa was als ambtenaar in Brussel verzeild. Kort nadat ik er was, verhuisden we naar Antwerpen-Berchem. Op school was ik goed in wiskunde, maar psychologie of criminologie studeren leek me boeiender. Na lang twijfelen koos ik in Leuven voor het laatste. Je kon een stage doen bij de media, maar ik koos voor de Mechelse jeugdrechtbank. Mijn thesis ging over incest. Voilà, daar stond ik in 1985 met mijn diploma op de arbeidsmarkt. Toen mijn moeder een telefoontje opnam van de RVA, viel voor het eerst het woord 'journalistiek': in het Turnhoutse *GvA*-kantoor hadden ze iemand nodig. Ik in jeans en slungelachtige kleren naar het *GvA*-examen op Linkeroever, want ik dacht dat die test louter schriftelijk zou zijn. Maar we verzeilden al snel voor een jurytafel bemand met toenmalig hoofdredacteur Lou De Clerck en zijn stafmedewerkers. Het was de 'vrouwvriendelijke periode' bij de *Frut*. Ze wilden onder meer weten of ik een rijbewijs en een auto ter beschikking had. Heu ja, antwoordde ik, die van mijn pa..."

Haar zowat vier jaren 'Turnhout' omschrijft Sabine als haar mooiste journalistieke tijd. "Je mocht en moest er alles doen. Het was menselijk en overzichtelijk, je had echt contact met de zaken waar je over schreef. Ik leerde er foto's ontwikkelen. Zondagavond toerde ik na de job op de redactie langs Kempense medewerkers om hun filmrolletjes op te halen. Dan naar Antwerpen-Linkeroever om er 'aan de steen' de *gazet* in te vormen. Ik leerde sociale vaardigheden, riposteren op vrouwonvriendelijke moppen. Op zekere dag moesten ze bij *GvA*-Turnhout een budgettaire keuze maken: mij in dienst houden of een toen nog kolossaal faxtoestel kopen. Gelukkig kozen ze voor mij."

In 1989 stapt ze over naar de *GvA*-reportageploeg. "Ik werd naar assisenzaken gestuurd in Brussel, Gent, Luik en

Antwerpen. In Engeland berichtte ik over het gruwelhuis van Fred en Rosemarie West, en over het door kinderen omgebrachte jongetje Jamie Bulger. De zaak-Haemers zit ook voor altijd in mijn geheugen."

Ze verkaste naar *GvA*-Brussel en begon in de jaren negentig onderwijsdossiers en Agalev te volgen. In 1995 was het enkele maanden *Turnhout revisited*: de vroegere stagiaire keerde er terug als chef. Terug op Linkeroever bij de Metropool-redactie, zag Sabine *GvA*-hoofdredacteurs komen en gaan.

"Ik had misschien meer op tafel moeten slaan", concludeert ze nu, na haar ontslag. "Tot begin 2011 had ik altijd goede evaluaties gekregen - voor dossierkennis, inzet, communicatie ook. Maar opeens was het totaal mis. Ik had gezegd de doelstellingen niet gehaald. Onvoldoende primeurs! De jongste maanden kwam daar plots nog een element bij: slecht tijdsmanagement. Het ultieme bewijs? Een klacht van de Limburgse baas van de Socialistische Mutualiteiten dat ik niet lang genoeg in zijn kantoor had zitten wachten op uitleg bij een door hem aangebrachte primeur... Kenmerkend voor de sfeer van wantrouwen op de redactie was dat de klacht door de hoofdredacteur onmiddellijk voor waar werd aangenomen. Nooit werd ze met mij besproken, en tijdens het ontslaggesprek werd het me plots voor de voeten gegooid."

'Tot voor kort haalde ik altijd goede evaluaties. Maar opeens was het totaal mis.'

Nu ze de *GvA*-poort definitief in de exit-richting is gepasseerd, bezint Sabine zich over de toekomst. "Terug naar de criminologie? Richting communicatie of onderwijs? Of toch nog iets in de steeds oppervlakkiger wordende journalistiek? Enfin, we zien wel."

Dochtertje Rose krijgt van Sabine nu absolute topprioriteit. "Tja, we hebben hectisch geleefd. Ik heb tot de laatste dag nauwgezet en met beroepsfierheid gewerkt. Dat was niet altijd even makkelijk en kwaadwillende critici vonden makkelijk argumenten in mijn éénouder-situatie en in het feit dat ik wel eens van thuis uit werkte. Maar iedere dag zat bomvol. Rose naar school brengen, snel een hap koken voor 's avonds, op reportage gaan of tegen tien uur op de krant zijn voor de redactievergadering die makkelijk een uur uitloopt... Frustratie als er 's middags niet onmiddellijk iemand bereikbaar blijkt voor je reportagewerk. Een gevoel van onbehagen omdat je te weinig tijd hebt om contacten te onderhouden, toch broodnodig voor de primeurs. Aan de schoolpoort staan om halfvier kan niet. Dus nabewaking, of Rose met haar fiets en deursleutel op zak alleen naar huis. Dan 's avonds thuis: ik met mijn laptop voor mijn neus om nog een dringende reportage af te werken of aan de lezersbrieven te beginnen. Rose tegenover mij aan tafel stilletjes haar bordje leeg etend. Tranerig? Nee, maar zo verging het mij wel héél lang als vrouw en moeder achter het nieuws."

L-M In deze maandelijkse rubriek duikt Manu Adriaens in de geschiedenis van de Vlaamse journalistiek. Letter na letter ontdoet hij memorabilia uit het rijkgevulde media-archief van het stof: opmerkelijke uitspraken van perslui uit de afgelopen decennia, miniverhaaltjes die minstens een glimlach opwekken, wijsheden van oude ratten voor beginners in het vak. Een abecedarium voorbij de waan van de dag.

Laatavondjournaal

Goedele Wachters (Foto Christophe Legasse/Belga)

Marc Didden bekennt in 2009 in zijn column in *De Morgen* dat hij idolaat is van VRT-journaliste Goedele Wachters. Didden: "Ik zie Goedele Wachters zo graag dat wanneer zij het late nieuws presenteert, ik nog altijd een halfuur spontaan opblijf om er in gedachten zeker van te zijn dat ze veilig thuis is geraakt."

Laatst

"Wie het laatst licht, is traag van begrip." (journalist Johan Anthierens, van wie na zijn dood in 2000 het verzamelde werk verscheen in twee lijvige boekdelen)

Lang

"Als je nieuws lang genoeg laat verjaren, wordt het wel weer een primeur." (Herman De Coninck, voormalig *Humo*-redacteur)

Lat

Uitspraak van Lou De Clerck, die lange tijd de woordvoerder van premier Wilfried Martens was en die later de hoofdredacteur van twee kranten werd, namelijk *Gazet van Antwerpen* (1985-1991) en *De Standaard* (1991-1995): "Wie aan politiek doet, leert snel hoe hoog hij de lat moet leggen om eronderdoor te kunnen lopen zonder het hoofd te stoten."

Later

Michiel Devlieger, presentator van *De laatste show*, is zich bewust van de vluchtigheid van zijn job: "Het is een fenomeen dat ook elke krantenjournalist kent: het is nog niet voorbij of je bent al aan de volgende dag aan het denken. In het beste geval creëer je materiaal voor nostalgie voor later."

Lay-out

Onderschat de impact van de lay-out niet. Mediawatcher Bruno Vanspauwen, die in 2001 het boek *Waarom reclame niet werkt* publiceerde: "Het onderscheid tussen *high culture* en *low culture* gaat totaal niet meer op. Het is enkel de manier waarop je iets brengt, de vorm dus, die van doorslaggevend belang is. Die vorm bepaalt immers hoe een onderwerp psychologisch door de lezer wordt benaderd. Zo zouden bepaalde artikelen die in een kwaliteitsblad als *Humo* staan, als je ze totaal anders zou lay-outen, zich perfect kunnen lenen voor een tabloid. En omgekeerd geldt dat je een heel waardevolle inhoud kunt hebben, maar dat die niet als dusdanig wordt beschouwd door de manier waarop hij gelay-out werd."

Leeftijd

Piet Piryns, de *Knack*-redacteur die werkt aan een biografie van Hugo Claus, beseft dat het ouder worden ook voordelen heeft. Piryns (in *De Tijd*): "Ik heb mijn vak steeds beter geleerd. Ik bereid me beter voor en ik heb het gevoel dat ik

beter schrijf. Anders dan bij voetballers kun je als journalist tot op hoge leeftijd jezelf overtreffen."

Leek (1)

Jos Ghysen mag in 1964 voor de Vlaamse radio mee naar de Tour. Elke dag leest hij een cursiefje voor. Hij stelt vast dat hij nog veel te leren heeft van de ancients onder de wieljournalisten. Ghysen in zijn

Jos Ghysen (Foto Pieter-Jan Vansloot/Belga)

boek *De ronde - Een pocket in gele trui*: "Bij de aankomst in Perpignan heb ik Jo de Roo, de ritwinnaar, drijfnaat tegen een verslaggever die met zijn notitieboekje in de hand klaarstond, horen zeggen: 'Wat een rotbedrijf!' 's Anderendaags las ik in dat blad wat Jo de Roo eigenlijk allemaal gezegd had. Wat was ik een droevige leek in het grondig beluisteren van rennersuitspraken! Jo de Roo had anderhalve kolom op volle breedte bij elkaar gepraat. Twaalf vragen en twaalf antwoorden. Wanneer renners wat zeggen, moet je tussen de lijnen kunnen horen. Dáár is het dat zij het belangrijkste zeggen. Daar vertellen ze ongeveer alles. Een renner zegt bij de aankomsten enkel het *résumé*, ze zijn daarin getraind."

Leek (2)

Twee jaar eerder, in 1962, had Cas Goossens (de latere administrateur-generaal van de VRT) zijn debuut gemaakt als radioverslaggever in de Tour. Hij leerde er de truken van de voor door goed zijn ervaren collega Piet Theys gade te slaan. Cas Goossens beschreef het later in zijn boek *Radio en televisie - Een geschiedenis*: "Ik zag eens heel ver achter mij het hele peloton van een lichte helling naar beneden komen, en uit het pak sprong er toch nog eentje weg. Aan de trui meende ik een teamgenoot van André Darrigade te herkennen, meer bepaald een klein, vinnig rennertje... Ik gokte en zei: 'Rolf Wolfshohl'. Enkele seconden later deelde *Radio Tour* mee dat het om de Nederlandse renner Bas Maliepaard ging. Ik excuseerde me bij de luisteraars, erkende mijn vergissing en zette ze recht. Enkele dagen nadien overkwam Piet Theys iets soortgelijks. Verkeerdelijk had hij Jean Stablinsky zien ontsnappen. Toen hij zijn vergissing bemerkte, zei hij niet dat hij er naast zat. Nee, hij liet Stablinsky zogenaamd weer inlopen en beschreef vervolgens in geuren en kleuren hoe Jean Gainche uit de groep wegsprong. Dat was het verschil tussen de nieuweling en de routinier."

Legende

Hugo Camps mag voor *De Morgen* Rik Van Looy, zijn grote wielherheld van weleer, gaan interviewen. Dat bezorgt hem nogal wat faalangst, getuigt hij in zijn inleiding: "Ik ben nu op weg naar mijn legende: Rik Van Looy. Het vooruitzicht dat ik mijn grote jeugdliefde mag spreken, wekt verlamingsangst in de benen. Pudeur valt als een loden jas over me heen. Vroeger, toen hij nog koerste, werd ik altijd opgejaagd door een raar soort paringsdrang. Rik en ik: tweevoud in explosie en gratie - die puberale zelfwaan. Nu ik voor de deur van de voyante en kleurrijke kampioen sta, zou ik alsnog willen ver-

dwijnen. Bang om zijn naam te ontheiligen. Bang dat ik hem ga vervelen. En wat vraag je aan een legende? De Keizer van Herentals: dat je zelfs bij hem binnen durft te komen – het is bijna wansmaak.”

Levensles (1)

Paul Goossens wordt geïnterviewd door *De Morgen*, de krant waarvan hij tussen 1978 en 1991 zelf de hoofdredacteur was. Hoe hij terugblijkt op het bitterzoet eindigen van zijn jaren bij *De Morgen*. Goossens: “Ach, er is geen enkel project dat als een sprookje afloopt. Het verschil tussen een sprookje en een nachtmerrie is vaak niet meer dan een kwestie van toon. Bij *De Morgen* ben ik tegen mijn beperkingen opgebotst. Je

Paul Goossens (Foto Herwig Vergult/Belga)

beseft plots dat de wereld niet zo maakbaar is als je wel zou wensen. Dat geldt als les voor mijn periode bij *De Morgen*, maar ook voor het studentenprotest van mei '68. En eigenlijk misschien wel voor mijn hele leven.” (lacht)

Levensles (2)

Van Carl Huybrechts verscheen enkele maanden geleden het boek *De stem van ons voetbal* over televisiejournalist Rik De Saedeleer. Niet zo verwonderlijk, want Huybrechts heeft naar eigen zeggen veel aan de *grand old man* van de voetbaljournalistiek te danken: “Van 1974 tot 1994 heb ik ontelbare keren in de commentatorscabine naast Rik De Saedeleer gezeten. Soms beroepshalve, soms in mijn vrije tijd. Ik hield voor hem het aantal hoekschoppen en overtredingen bij, maar ondertussen hing ik aan zijn lippen. Zo heb ik geleerd wat een goede voetbalcommentator doet en vooral níét doet. Daarnaast heeft Rik me ook veel levenslessen gegeven. Rik is een filosoof, hè. Een banaal voorbeeld: als ik me vandaag nooit meer opwind over slecht weer, heb ik dat aan Rik te danken. ‘Je kunt je beter ergeren aan dingen die je wél kunt veranderen’, maakte hij me op een dag duidelijk, toen ik een *Sportweekend*-reportage in het water zag vallen. Van Rik heb ik altijd aangevoeld dat hij het beste met me voorhad.”

Loftrompet

Marc Didden is niet alleen idolaat van Goedele Wachters, maar ook van Rudy Vandendaele. Toen laatstgenoemde zich in 2010 tijdelijk terugtrok als ‘Dwarskijker’ van *Humo*, noteerde Didden in zijn column in *De Morgen*: “Als (rv) dat gewild had, dan was hij ook een uitmunten toneelspeler geweest, dat weet ik zeker, en wie een proeve van zijn kunnen wil, moet maar bedenken dat de goede man al bijna dertig jaar lang speelt dat hij een redacteur van *Humo* is, terwijl hij in wezen niets anders dan een schrijver is en zelfs nog een hele goeie. Een artiest die stijl gebruikt waar stijl voor dient: om een vorm te geven aan inhoud. En al weet ik dat (rv) en zijn voortreffelijke muzikale smaak geen instrument méér zullen haten dan de loftrompet, toch wil ik me te zijner ere best wel eens wagen aan een solo die een eind mag wegtoeteren in de nacht. Als ik zo goed kon schrijven als mijn vriend Rudy Vandendaele, dan was ik acteur geworden. *Whatever that means.*”

Lui

Terry Verbiest begon zijn mediacarrière als losse medewerker op de VRT-radiosportredactie van Jan Wauters. Maar hij had geen zittend gat en zo belandde hij vervolgens op allerlei

stoelen. Midden jaren negentig van de vorige eeuw leidde hij bijvoorbeeld de redactie van TV-Brussel. In die tijd filosofeerde Verbiest in een interview: “In staat zijn om tegen een deadline aan te werken, is een vorm van luiheid. Ik doe zo lang mogelijk niks, of ik speel op de computer, om dan het laatste uur tegen een onwaarschijnlijk tempo dingen te doen die normaal niet kunnen. En toch nog iets afleveren waarvan je weet dat het goed zal zijn, anders ben je niet tevreden over jezelf. Luiheid is een truc, en een heel handige, want dan kun je je werk verdelen op een manier die je goed uitkomt. Ik heb die truc onder de knie.”

Luier

Nog vóór de eerste aflevering van *De lieve lust*, het programma dat Lieven Vandenhoute en Goedele Liekens in 1991 op Studio Brussel zouden maken, werd daar in de pers al grote aandacht aan besteed. Een radioprogramma over seks, dat was nieuw voor Vlaanderen! Lieven Vandenhoute (tegenwoordig de presentator van *Nieuwe feiten* bij Radio 1) was er niet helemaal gerust in. In *Knack* getuigde hij later: “In het vooruitzicht van de eerste aflevering had ik echte nachtmerries: Goedele zit daar, alle telefoonlijnen klaar en niemand belt. Maar een paar dagen voor de eerste uitzending namen we de proef op de som. Er volgde meteen een lawine van telefoons. Ik herinner me de eerste beller nog goed. Het was een gast die aan nursing deed. Goedele zette zich schrap, met haar seksuologengids in de aanslag, want ze was vers van de universiteit. Ik zag haar denken: tja, wat heb ik daar nu ook alweer over geleerd? En ik dacht: ai, een zwaar probleem, dus sloeg ik direct een ingetogen toon aan. Maar het bleek dat die beller helemaal geen vraag had over nursing: hij wou gewoon weten waar je de goedkoopste luiers kon krijgen. ‘In de supermarkt koop ik incontinentieluiers voor bejaarden, maar dat loopt op, hè.’ Hij dacht wellicht dat we een adresboekje hadden met alle telefoonnummers van sekshops in het land.” (lacht)

Lieven Vandenhoute (Foto Peter De Voech/Belga)

M

Macho

Toen Paul Jambers – die deze maand zijn comeback op het scherm maakte – nog zijn eigen televisiebedrijf had, erkende hij het openlijk: zijn vrouwelijke redactieleden haalden doorgaans betere resultaten dan de mannelijke. Jambers (in 1998 in *Telepro*): “Als een vrouw – op zoek naar drugsdealers – in haar eentje een zwaar café binnenkomt, zal zij meestal makkelijker contact leggen en aanvaard worden. Terwijl een man algauw een bedreiging vormt. De mannen die hier werken, moeten een grote dosis emotionele intelligentie hebben. Ze moeten zich goed kunnen inleven en zacht zijn. Veel journalisten zijn machotypes. Ze denken dat de camera op hun schouder een soort fallussymbool is. Ze stappen met de camera ergens binnen en zeggen: ‘Hier zijn we.’ Maar zo werkt het niet.”

Machtig

“Degenen die denken dat de media machtig zijn, zijn degenen die bij de media werken.” (Guido Depraetere, de eerste programmadirecteur van VTM)

Manipuleren

Manu Ruys (die van 1975 tot 1989 hoofdredacteur van *De Standaard* was) kreeg als beginnend parlementair verslaggever een goede raad van de socialistische voorman Achille Van Acker: "Liegen is in de Wetstraat een tweede natuur. Iedereen wantrouwt iedereen. Politici hebben geen vrienden, alleen concurrenten en belangen. Ze zullen proberen je voor hun kar te spannen."

Manu Ruys (Foto: Belga)

En zo geschiedde inderdaad. Ruys: "Natúúrlijk proberen politici je als journalist te manipuleren. Ik zat pas op de persbanken, toen een katholiek kamerlid uit Vlaams-Brabant naar me toe kwam: 'Jij gaat schone artikelen over me schrijven, hè? En daarom zal ik je eens een goeie diner betalen.' Ik wist niet wat ik hoorde. En je mag het gerust weten: het is misschien een van mijn grootste deontologische fouten geweest, maar ik heb die man praktisch nooit vermeld in mijn verslagen. Gewoon uit afkeer van zijn houding."

Marketeer

Hugo De Ridder stapte in 1990 vrijwillig op bij *De Standaard* om zelfstandig publicist te worden. Tien jaar later vertelt hij dat hij nog altijd geen spijt heeft van die beslissing: "De macht in een krantenbedrijf is tegenwoordig in handen van de marketeers. En er zijn ook geen sterke hoofdredacteurs mee. Vroeger durfde een directie niets tegen een redactie te ondernemen. Dát was de krant, de rest waren hulpdiensten. Vandaag is het omgekeerd."

Mediageil

Diederik Van den Abeele interviewt voor *Humo* Herr Seele, een van de huistekenaars van het magazine. Van den Abeele: "Ben jij eigenlijk niet gewoon mediageil?" Herr Seele: "Absoluut: bijzonder mediageil! Maar dat ben ik ook uit idealisme, omdat ik de media gezonder wil maken. Net zoals Sint-Franciscus de kerk wilde verbeteren. Noem me gerust 'de Sint-Franciscus van de media'. De pers heeft iemand als ik nodig: een man die eenvoud en soberheid uitstraalt."

Middelmatig

"Als er iets middelmatiger is dan de Vlaamse film, dan is het de Vlaamse filmkritiek." (Marc Didden)

Mijn

Mia Doornaert, bijna 39 jaar lang journaliste bij *De Standaard*, memoreert bij haar afscheid in 2009 'de goede, oude tijd', toen de laptop nog niet bestond en ze haar stukken nog met een schrijfmachine maakte, waarna de kopij naar de zetterij ging: "Het enige voordeel ervan was dat we de zeters de schuld konden geven voor tikfouten in de krant. Dat was meestal onterecht, maar niet altijd. De grote schrijfster en journaliste Maria Rosseels vertelde me dat ze ooit als boventitel boven een artikel een zinsnede uit het evangelie zette: 'Wat ge aan de minste der mijnen gedaan hebt...' Een zetter had ervan gemaakt: 'Wat ge aan de minister der mijnen gedaan hebt...' Dat verscheen in het hevigste van de schoolstrijd waarin het er bovenarms op zat tussen de katholieken en de *sossen*. De dag nadien ontving 'Maaike' een charmante brief van de socialistische leider Achille Van Acker met dank voor steun die hij nooit uit die hoek had verwacht."

Milieu

Voor zijn boek *Ze zijn zo lief, meneer* infiltreerde Knack-

journalist Chris De Stoop in de wereld van de prostitutie en vrouwenhandel. Een hachelijke onderneming, zo gaf De Stoop toe in een *Humo*-interview: "Ik heb veel smerige telefoons uit het milieu gekregen, maar dat is opgehouden toen ik mijn nummer had laten veranderen. Helaas was er nog iemand anders in Antwerpen die Chris De Stoop heette en die wél nog in de gids stond. Van overal ter wereld kreeg die man telefoons, soms in het holst van de nacht."

Minister

Tijdens de Tour van 2003 besloot VRT-verslaggever Karl Vannieuwerke met de racefiets een tijdrit te verkennen. Datzelfde deed ook de wielerminnende premier Guy Verhofstadt, die op dat moment te gast was in de Ronde. Vannieuwerke: "Ik was vijf minuten na Verhofstadt vertrokken. Op een bepaald moment haalde ik de premier in, ik gaf hem een tikje op zijn achterwerk en ging hem voorbij. Plots kwam een van de drie Franse motoragenten die Verhofstadt begeleidden, naast me rijden. Veertig kilometer lang hield hij me gezelschap en zorgde hij ervoor dat ik overal door kon. Na de aankomst kreeg ik van hem te horen: 'U rijdt niet slecht voor een minister.'"

Guy Verhofstadt (Foto: Etienne Ansolte/Belga)

Misser

In het jaar voor hij stierf, tijdens een afscheidsinterview met Marijke Libert van *De Morgen*, sloeg Johan Anthierens een mea culpa. "Ten aanzien van mijn lezers ben ik als journalist-publicist tekortgeschoten", mijmerde hij. "Ik heb te veel het virtuosoje willen spelen, de man op het slappe koord die dingen doet waar sommigen van opkijken en daarna ben je hem weer kwijt. Mijn grote misser is *De Zwijger* geweest. Was ik daar volwassener mee omgegaan, dan had dat weekblad nog bestaan en had het een surplus betekend voor het publiek, dat er recht op had. Ik zie mijn hele leven nu als iets vreemds waarin ik gekatapulteed werd en waar ik als een halve clown in mee draaide."

Missie

De menselijke verhalen achter de oorlog vertellen: VRT-journalist Rudi Vranckx noemt het zelf graag zijn 'missie'. Vranckx (in *De Standaard*): "Het is allemaal begonnen vanuit een underdoggevoel. Ik werk voor een kleine zender, van een klein land, en dan word je bijna automatisch overal genegeerd en tegengewerkt. Je ziet dat CNN en de grote zenders wél passeren bij de belangrijke heren die voor jou onbereikbaar blijven, en dus vloek je eerst, maar daarna ga je op zoek naar andere manieren om een verhaal te vertellen. Zo maak je van je zwakte je sterkte. Dat heb ik geleerd van Mao. Als de vijand oprukt, moet je je terugtrekken, maar als hij moe wordt, moet je zelf oprukken."

Mitraillette

Louis De Lentdecker, de gevreesde rechtbankverslaggever van *De Standaard*, in 1990: "De zeszvoudige moordenaar Freddy Horion heeft ooit gezegd: 'De Lentdecker heeft geen mitraillette nodig om iemand te doden, hij kan dat met zijn pen.' Het is waar, ik kan iemand afmaken in tien regels. Maar mijn doden staan achteraf weer op en die van Horion niet."

Bronnen: naast de vermelde boeken werd voor deze aflevering gebruik gemaakt van jaargangen van *Humo*, *De Morgen*, *De Standaard*, *Knack*, *De Tijd*, *Dag Allemaal* en *Telepro*.

Onder embargo

De **Vlaamse Regulator voor de Media (VRM)** heeft zijn rapport over de mediaconcentratie in Vlaanderen in 2011 gepubliceerd. Op de achtercover van dit blad gaat een schematische weergave.

De conclusies van de VRM klinken niet echt hoopgevend. “De Vlaamse mediasector in zijn totaliteit wordt dan wel niet gedomineerd door een specifieke mediagroep”, wordt gezegd, “maar toch bestaan binnen verschillende deelmarkten hoge concentratievormen. Opvallend daarbij is dat de verstrengeling tussen de mediagroepen steeds verder gaat.”

De VRM wijst op het samengaan van Corelio, Sanoma en Waterman & Waterman in het nieuwe **SBS Belgium**. De radiomarkt dan weer wordt beheerst door de VRT en de VMMa, terwijl de samenwerking binnen Nostalgie met zich brengt dat er de facto geen regionale radiozenders meer zijn.

In het segment van de **geschreven pers** wijst de VRM op het “zeer beperkt aantal krantentitels dat wordt uitgegeven door een beperkt aantal uitgevers. Gezien de specificiteit en de beperkte omvang van de Vlaamse afzetmarkt is dit misschien niet onlogisch, maar toch blijft de sterke concentratie binnen de geschreven pers iets dat aandacht verdient.”

Zeg overigens niet langer Vlaamse Dagbladpers (VDP) als het over de koepelorganisatie van de Vlaamse dagbladuitgevers gaat, maar wel **Vlaamse Nieuwsmedia**. Met de naamsverandering willen Corelio, De Persgroep, Concentra, De Vlijt en Mediafin aangeven dat ze voluit evolueren naar “multimediale ondernemingen die nieuws verspreiden via gedrukte publicaties, (mobiele) websites, apps voor tablets en smartphones”.

Intussen heeft de rechtbank van koophandel van Charleroi de **RTBF** gelijk gegeven in diens conflict met de Franstalige dagbladuitgevers over de publicatie van nieuws op zijn website. Volgens de uitgevers was er, door de openbare financiering van de RTBF, sprake van oneerlijke concurrentie op het internet.

De handelsrechtbank oordeelde evenwel dat de publicatie van online nieuws door de RTBF wel degelijk onder diens toegelaten activiteiten valt. Het vonnis geeft te denken voor de situatie in Vlaanderen, waar de krantenuitgevers het eveneens moeilijk hebben met de online activiteiten van de VRT.

Jeroen Wils (ex-nieuwschef van VTM) heeft samen met Carine Grevendonk het PR-bureau *Bepublic* opgericht. Volgens Wils zitten er al enkele grote bedrijven in zijn portefeuille.

Jeroen sprak bij zijn afscheid van VTM in *De Morgen* nog blijvende woorden: “Journalisten hebben de mooiste job ter wereld, maar met wat nu van hen wordt gevraagd, is het niet simpel dat een hele carrière vol te houden.”

Ook **Thomas Mels**, de voorbije vijf jaar journalist bij achtereenvolgens *Metro* en *De Morgen*, heeft de overstap naar de communicatiesector gemaakt. Hij is nu de Nederlandstalige woordvoerder van federaal premier Elio Di Rupo (PS).

Leo De Bock zit intussen al enige tijd aan de andere kant van de barrière, zij het niet langer bij de CD&V. Sinds 16 januari is Leo directeur bij Belgacom, met verantwoordelijkheden voor communicatie en content.

Lene Kempis is sinds 1 januari de nieuwe hoofdredactrice van *Knack Weekend*. Ze volgt als zodanig Trui Moerkerke op, die communicatiemanager van Flanders District of Creativity is geworden. Lene Kempis werkte van 1990 tot 1999 al voor *Knack Weekend*. De voorbije jaren was ze hoofdredactrice van concurrente *Feeling*.

Wim De Preter verkaste van *De Standaard* naar *De Tijd*.

En **Karl van den Broeck** (ex-*De Morgen*, ex-hoofdredacteur *Knack*) is terug bij *De Morgen*, als ‘chef boeken’ dit keer.

Drie collega’s wisselden het tijdelijke voor het eeuwige de voorbije maand: **Peter Cotur** (67, oud-wetenschapsjournalist van *Het Laatste Nieuws*), **Bruno Huygebaert** (50, VRT-radionieuws) en **Michael Cornette** (35, *Krant van West-Vlaanderen*). Aan alle drie het beste ginderachter, en aan alle nabestaanden veel sterkte.

Afhankelijk van de invulling van het begrip ‘journalist’, hebben in 2011 wereldwijd **tussen 100 en 125 collega’s** het leven gelaten wegens hun werk. Het meest dodelijke land ter wereld was Mexico, waar de drugsoorlog aan minstens tien verslaggevers het leven kostte. Ook de Arabische lente eiste zijn tol, met meer dan twintig dodelijke aanslagen op journalisten.

Vorig jaar zijn er aan **VRT-journalisten** 77 toelatingen gegeven om te cumuleren met een activiteit buiten hun omroepwerk. In ongeveer de helft van de gevallen ging het om cumuls met opdrachten in de overheidssector (inclusief het onderwijs). De andere helft betrof opdrachten in de privésector.

Dat heeft Vlaams minister van Media Ingrid Lieten (sp.a) geantwoord op een parlementaire vraag van Veli Yüksel. Lieten beaamt dat het aantal cumuloelatingen in 2011 merkelijk is gestegen, wat ze wijt aan het feit dat de VRT-journalisten er dat jaar aan werd herinnerd dat ze cumuls wel degelijk moeten aanvragen.

Tijdens de voorbije regeringsonderhandelingen heeft de **N-VA** proportioneel wat weinig aandacht gekregen in de Vlaamse pers, maar voorzitter Bart De Wever van die partij kreeg er des te meer. Dat besluiten vorsers van de Universiteit Antwerpen na screening van 68.000 artikelen.

De N-VA als partij komt voor in een kwart van de publicaties, terwijl ze bij de jongste verkiezingen 29% van de stemmen behaalde. **De Wever** van zijn kant haalt een coverage van 42%, wat merkelijk meer is dan de 34% representativiteit die de Antwerpse vorsers hem toedichten.

De Raad voor de Journalistiek heeft **Mieke Mievis**, die voor *Het Laatste Nieuws* meewerkt aan de lifestylebijlage *Nina*, een tik op de vingers gegeven voor plagiaat. Mievis schreef hele passages over uit gelijkaardige bijdragen van Rika Ponnet voor *Het Nieuwsbladmagazine*. Ook de adviezen aan de lezers, aan het eind van de stukken, bleken identiek.

Mievis had de feiten voor de Raad voor de Journalistiek toegeschreven aan een “spijtige vergissing”. Door een verkeerde manipulatie van documenten in de diverse digitale mappen op haar computerschijf, stuurde ze per ongeluk gekopieerde stukken van Ponnet aan haar eigen redactie door.

De **Raad voor de Journalistiek** acht die uitleg “niet aannemelijk”. “Bij lezing van de diverse artikelen blijkt dat de bijdragen van klaagster niet als zodanig zijn gekopieerd, maar dat ze bewerkt werden door er een andere inleiding voor te plaatsen en hier en daar een zin te wijzigen of toe te voegen. Dergelijke handelwijze kan niet anders dan als plagiaat worden omschreven.”

In de gaten te houden: het **Europees Hof van Justitie** besliste in een baanbrekend arrest dat wie zich het slachtoffer waant van een internetpublicatie, ook naar een rechter in zijn eigen land kan trekken om schadeloosstelling te vorderen. Dat ligt voor gedrukte publicaties nog altijd anders: wie zich hierdoor gegriefd voelt kan enkel een schadeclaim indienen in het land waar de uitgeverij gevestigd is. Het Hof van Justitie verklaart het verschil in behandeling door de mondiale toegankelijkheid van een internetpublicatie.

Mediagroepen in Vlaanderen

Roularta

Knack
Bizz
Trends
Cash
Nest/Tempo Verde
Krant van West-Vlaanderen

Grande
Royals
Plus
Sport/Voetbalmagazine
Steps
Data news
Bodytalk
Gentleman

Regie De Weekkrant
First Media
Roularta Media Groep

Kanaal Z
Focus
WTV

vlan.be
woonkijker.be

Datanews NL
Trends
Sport/
voetbalmagazine

De streekkrant-
De weekkrant
De zondag

Alfacam

EXQI
Sport-Culture

Big Little 1

Concentra

hebbes.be

TVL
TV Oost
Acht

Koopjesregie
Concentra Media
Regie

Havana
VBRO

Nostalgie

Scripta
Drukkerij

Mobistar

Mobistar.be

Mobistar Mobile TV
Mobistar Digital TV

Mobistar digital TV

De Standaard

Belgacom

11
11PV
Adrenaline
Family
Première

skynet.be

skynet.be

Tv overal
Belgacom 11
Mijn Belgacom TV-films
Belgacom Apps guide
TV partout
TV Overall Tab

Hello Proximus
1207 Mobil
TV Partout Tab
Binstalled
1307 Mobile
One magazine

Skynet iMotion Activities

Vmma

Paratel

VTM
2BE
Vitaya
Vitaliteit

Jim
Anne
VTMKzoom

JoeFM
Q-Music

VMMa
Studio A

Qmusic

RTVM

Metro
Het Belang van
Limburg
Gazet van
Antwerpen
Koopjeskrant

Vandaag.be

Pebble Media

Caviar Tv

Corelio Connect
Minoc Business Press

groen.net
spotter.be
znet.be
nieuws.be
gamespot.be
gezondheid.be

Woestijnvis
De Mensen

Humo

VT4 Recepten
2de Scherm
Welkom Thuis

VT4
Vijftv

De Morgen
De Tijd
Het Laatste Nieuws
DM Magazine
Woef
Tv Familie/Blik
Goed Gevoel

Nina
Zone Magazines
Dag Allemaal
Genieten
De Nieuwe Gazet
Joepie
Immozone

HLN.be Mobile
DeMorgen.be

Persgroep
advertising

Autozone.be
Regiojobs.be

Vacature

ATV

Clint.be
4Gamers.be
deMotorsite.be

Lifeltv

P-magazine
Ché
Menzo
Chief
Officieel PlayStation
Magazine
Motoren &
Loisirs MotorWereld
Spoorwegjournaal/
Journal du Chemin
de Fer
Modelspoormagazin
e/Train Miniature
Magazine.

Vandaag.be
telenet hotspotlocator

9lives.be
Garage.tv
zita.be

Telenet

Prime star
PrimeAction
Prime series
Carroussel
Sport
Sport2
Studio100tv

Radio 1
Radio 2
MNM
Klara
Studio Brussel

VRT

deredactie.be

Canvas
Eén
Ketnet

VAR

Medialogue

Jok Foe

Evita
Feeling
Flair
Glam it
Goedele
Marie Claire
Story
Teveblad

Comeva.be
Kieskeurig.be
Xquis.be
Zappybaby.be

Persgroep

Think Media

Telenet

VRT

Belgacom

De Vijver

Sanoma Magazines